

СЛОВО ЧЕСТІ

ГРУДЕНЬ 2014

ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОЇ

ГВАРДІЇ

УКРАЇНИ

ОБОРОНЦІ ПІВДЕННИХ РУБЕЖІВ

СТОР. 12

70 – РАЗОМ І НАЗАВЖДИ

СТОР. 24

ТАКІ РІЗНІ ГВАРДІЇ

СТОР. 34

Зміни, що вносяться до зразків форми одягу і знаків розрізнення військовослужбовців Збройних Сил, інших військових формувань, Державної спеціальної служби транспорту, осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби та ліцеїстів військових ліцеїв і ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою

(ВИТЯГ)

1. Опис та малюнок «Емблема внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ» замінити описом та малюнком «Емблема Національної гвардії України» такого змісту:

«Емблема Національної гвардії України»

Емблемою Національної гвардії України є прямий рівносторонній хрест крапового кольору з розбіжними кінцями і золотими пружками, у центрі якого вміщено восьмигранник захисного зеленого кольору, що символізує фортецю. У центрі емблеми розташовано зображення малого Державного Герба України. Для погонів польової форми одягу емблема виготовляється кольору полину.

2. Опис та малюнок «Нарукавний знак внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ» замінити описами та малюнками «Нарукавний знак Національної гвардії України» і «Нарукавний знак Головного управління Національної гвардії України» такого змісту:

«Нарукавний знак Національної гвардії України»

Нарукавний знак тканий, має форму кола (діаметром 9 сантиметрів) на фоні кольору полину, світло-сірого або білого кольору із зображенням прямого рівностороннього хреста з розбіжними кінцями крапового кольору. У центрі хреста розташовано малий Державний Герб України на тлі восьмикутника кольору полину, світло-сірого або білого кольору. Контур хреста та восьмикутника золотистого кольору. Навколо хреста розташоване коло та півколо золотистого кольору, у верхній частині знака над півколом – напис «Національна гвардія України» золотистого кольору.

Уздовж контура нарукавного знака – обрамлення золотистого кольору.

«Нарукавний знак Головного управління Національної гвардії України»

Нарукавний знак тканий, має форму кола (діаметром 9 сантиметрів) кольору полину, світло-сірого або білого кольору із зображенням прямого рівностороннього хреста з розбіжними кінцями крапового кольору. У центрі хреста розташовано малий Державний Герб України на тлі восьмикутника кольору полину, світло-сірого або білого кольору та двох перехрещених пірначів. Пірначі, контур хреста та восьмикутника золотистого кольору. Навколо хреста розташоване коло та півколо золотистого кольору, у верхній частині знака над півколом – напис «Національна гвардія України» золотистого кольору.

Уздовж контура нарукавного знака – обрамлення золотистого кольору.

3. Після описів та малюнків «Нагрудна нашивка Міністерства оборони» доповнити описом та малюнком «Нагрудна нашивка Національної гвардії України» такого змісту:

«Нагрудна нашивка Національної гвардії України»

Нагрудна нашивка тканина, має форму прямокутника 130x30 міліметрів кольору полину з написом «Національна гвардія України» золотистого кольору. Ліворуч від напису розташовано прямий рівносторонній хрест з розбіжними кінцями крапового кольору. У центрі хреста розташовано малий Державний Герб України на тлі восьмикутника кольору полину.

Контур хреста, восьмикутника та контур нашивки золотистого кольору.

СЛОВО ЧЕСТІ

Інформаційно-публіцистичний журнал Національної гвардії України № 3(47) 2014

ОФІЦІЙНО

Питання надання статусу УБД учасникам АТО..... 6

ЗГАДАЄМО ГЕРОІВ ІМЕНА!

З бойового завдання не повернулися..... 8

РЕПОРТАЖ

Оборонці південних рубежів..... 12

БУДНІ АТО

Розвідник за волею долі..... 17

В ОДНОМУ СТРОЮ

Вони прийшли добровольцями..... 18

АРСЕНАЛ

Новинки від КраЗа укріпили бойову міць у зоні АТО..... 23

ПРОФЕСІЯ – ЗАХИЩАТИ БАТЬКІВЩИНУ

70 – разом і назавжди..... 24

БУДЕМО ЖИТИ!

«Хочу повернутися у стрій...»..... 30

Подвиг звершив за кермом автомобіля..... 31

Покликання – боронити рідну землю..... 31

ЮВІЛЕЙ

Галицька, червонопрапорна..... 32

Назавжди у лавах з'єднання..... 33

НАШІ ІНОЗЕМНІ КОЛЕГИ

Такі різні гвардії..... 34

РЕТРОСПЕКТИВА

Пилип Коновал: нагорода за доблесть..... 36

НЕ СЛУЖБОЮ ЄДИНОЮ

Добрі люди не дали пропасти..... 38

Діти Слов'янська дякують гвардійцям за мир..... 38

Всеперемагаюча сила кохання..... 39

ЗАСНОВНИК: Головне управління Національної гвардії України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ: полковник Ярослав Сподар, полковник В'ячеслав Яценко, полковник Сергій Блощин, підполковник Геннадій Солдатенко

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР: підполковник Валерія Агбалова

ЗАСТУПНИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА: капітан Олександр Коновалов

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

дизайн та комп'ютерна верстка: Олена Виводцева

літературний редактор: Людмила Бутакова

ТИРАЖ: 1500 примірників

ЮРИДИЧНА АДРЕСА: м. Київ, вул. Народного ополчення, 9А

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 04071, м. Київ, вул. Константинівська, 5

Тел: (044)428-66-13

E-mail: slovochesti@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію

№20269 – 10669ПР від 12.08.2014р.

ДРУК: ПП «Видавництво «ФЕНІКС»

Указ Президента України
**ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ
НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ
(ВИТЯГ)**

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, постановляю: в органах і підрозділах Міністерства внутрішніх справ України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня
КЛИМЧУКА Миколу Миколайовича – генерал-майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня
СТЕПАНІСЬКА Віталія Сергійовича – підполковника

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня
ВАКУЛКУ Богдана Івановича – полковника
ГУЛИКА Артура Ярославовича (померло) – солдата резерву
КАЛШОВСЬКОГО Ігоря Володимировича – підполковника
КРЯЧКА Олександра Івановича – підполковника
ПАРХАНЮКА Володимира Андрійовича – прапорщика
СТАДНИКА Сергія Анатолійовича (померло) – старшого прапорщика

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»
АЛЕКСЕЄНКА Костянтина Юрійовича – молодшого сержанта резерву
БУТОВА Артема Вікторовича – солдата резерву
ВОРКОВЕНКА Юрія Володимировича – старшого солдата резерву
ДЯЧЕНКА Ігоря Івановича – солдата резерву
ЄФІМОВА Олександра Станіславовича – солдата резерву
ЖИЛЯКА Дмитра Вікторовича – старшого солдата
ЗАВАДУ Ігоря Вікторовича – старшого лейтенанта
КОСТЮКА Ігоря Олександровича – майора
КРОХІНА Дмитра Миколайовича – солдата резерву
ЛУКАШУКА Олексія Вікторовича – прапорщика
МОСКАЛИКА Андрія Васильовича – прапорщика
УРСОЛА Романа Сергійовича – сержанта резерву
ФІСЮРУ Сергія Євгеновича – солдата резерву
ЦИГАНОВА Євгена Олексійовича – старшого солдата резерву
ШАРКА Віталія Дмитровича – лейтенанта
ШУЛЬГУ Євгена Вячеславовича – капітана
ШУТКІНА Євгена Володимировича – прапорщика

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
8 вересня 2014 року
№ 708/2014

Указ Президента України
**ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ
НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ
(ВИТЯГ)**

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, постановляю:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня
МУШТУ Максима Олександровича (померло) – старшину

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»
АНТОНІЩАКА Андрія Федоровича – старшого солдата резерву
ВЛАДИМИРОВА Андрія Валерійовича – солдата резерву
КОТОВА Владислава Євгенійовича – лейтенанта
КРИВОРУЧКА Артема Борисовича – старшого сержанта

МІЩЕНКА Сергія Михайловича – солдата резерву
СТРІЛКУ Юрія Івановича – старшого прапорщика
ХОЙНУ Дмитра Миколайовича – молодшого сержанта
ШПЕРУНА Федора Івановича – прапорщика

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
29 вересня 2014 року
№ 747/2014

Указ Президента України
**ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ
НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ
(ВИТЯГ)**

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, постановляю:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня
БАБИШЕНА Олександра Васильовича – підполковника
БАБКЕВИЧА Олега Івановича (померло) – старшого солдата
ДІХТЯРЕНКА Андрія Олександровича – сержанта
ПШЕНИЧНОГО Володимира Миколайовича – старшого прапорщика
РОМАНЕНКА Олександра Трохимовича (померло) – прапорщика резерву
СМОЛЯРА Олександра Васильовича (померло) – майора
ЦАПЕНКА Олексія Васильовича – молодшого лейтенанта
ШКАРІВСЬКОГО Сергія Анатолійовича (померло) – капітана резерву
ЯРИША Олександра Володимировича (померло) – молодшого сержанта

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»
ГОЛЄВА Олега Васильовича – сержанта
ГРЕКІНА Георгія Віорелійовича – старшого сержанта
МАРТИНЮКА Валентина Анатолійовича – старшину
РОГОЗУ Олександра Вікторовича – старшого прапорщика

Нагородити медаллю «За бездоганну службу» III ступеня
ФЕДОРЕНКА Григорія Васильовича – прапорщика

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
6 жовтня 2014 року
№ 754/2014

Указ Президента України
**ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ
НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ
(ВИТЯГ)**

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі, постановляю:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня
ПЕДЬКА Юрія Валерійовича – полковника

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»
БРЯЗУНА Андрія Юрійовича – підполковника
ГРИЦЮКА Віталія Васильовича – прапорщика
КРАСНІКОВА Сергія Борисовича – солдата
МАКСИМІХІНА Євгена Сергійовича – старшого солдата
РОЗУМЕНКА Олександра Олександровича – старшого лейтенанта
УГРОВЕЦЬКОГО Романа Миколайовича – старшого солдата

ХАПЕРСЬКОГО Максима Олександровича – капітана
ХОРУЖІЯ Сергія Вікторовича – старшого солдата

Нагородити медаллю «За бездоганну службу» III ступеня
ТИМЧИШИНА Ігоря Михайловича – полковника

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
21 жовтня 2014 року
№ 817/2014

Указ Президента України

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ (ВИТЯГ)

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі постановляю:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня

БІЛОГО Василя Івановича (посмертно) – солдата резерву
ДЕРЕНА Сергія Васильовича (посмертно) – солдата
ЄРЕМЕНКА Віктора Вікторовича (посмертно) – старшого солдата резерву
ЖУРАВЛЕНКА Андрія Анатолійовича (посмертно) – старшого солдата резерву
ІВАНЕНКА Івана Володимировича – солдата резерву
КОБРИНЮКА Миколу Миколайовича (посмертно) – солдата
ЛАВРИНЕНКА Петра Григоровича (посмертно) – капітана
ХАРЧЕНКА Євгена Борисовича (посмертно) – солдата резерву
ШАНСЬКОГО Андрія Миколайовича (посмертно) – капітана
ШКУРЕНКА Олександра Олександровича – солдата резерву

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»

БЕЛЄВЦОВА Михайла Сергійовича – солдата резерву
БЕЛЯЄВА Андрія Миколайовича – майора
БОЖКА Сергія Сергійовича – підполковника
ВОВКА Олега Олеговича – солдата резерву
ГАЙДАЯ Валерія Анатолійовича – солдата резерву
ГАЙДИНА Вадима Олександровича – сержанта резерву
ДИМОВА Валерія Валерійовича – молодшого сержанта
ЄФІМЕНКА Дениса Анатолійовича – старшого лейтенанта
ЖАРІКОВА Олега Віталійовича – молодшого сержанта резерву
КОСТАНЧУКА Тараса Дмитровича – сержанта резерву
НІКІТЧЕНКА Євгена Михайловича – солдата резерву
ПАВЛОВА Романа Олександровича – молодшого сержанта
УЛЕЦЬКОГО Валентина Дмитровича – солдата резерву
ФЕДОРЦЯ Олексія Петровича – старшого солдата
ЧУПАКОВА Миколу Андрійовича – прапорщика резерву

Нагородити медаллю «За бездоганну службу» III ступеня
ГАЛУШКУ Сергія Валерійовича – прапорщика
РУДЕНКА Віталія Олександровича – капітана

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
31 жовтня 2014 року
№ 838/2014

Указ Президента України

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ (ВИТЯГ)

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі постановляю: в органах і підрозділах Міністерства внутрішніх справ України:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня

ДОГУ Олега В'ячеславовича (посмертно) – солдата резерву
ЗВІННИКА Олександра Івановича (посмертно) – солдата
КУРМАШЕВА Олексія Васильовича (посмертно) – старшого солдата резерву
МАТВІЄНКА Миколу Миколайовича (посмертно) – молодшого сержанта резерву
СМИРНОВА Юрія Миколайовича (посмертно) – солдата
СПАЦЕНКА Юрія Вікторовича (посмертно) – молодшого сержанта
УСА Артема Володимировича (посмертно) – старшого солдата

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
14 листопада 2014 року
№ 873/2014

Указ Президента України

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ НАГОРОДАМИ УКРАЇНИ (ВИТЯГ)

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, постановляю: в органах і підрозділах Міністерства внутрішніх справ України:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня

КІПШИНОВА Геннадія Юрійовича (посмертно) – солдата резерву
КОЛОМІЙЦЯ Віталія Валентиновича (посмертно) – солдата резерву
КОНОНОВИЧА Івана Миколайовича (посмертно) – солдата резерву
КОСТЮКА Віталія Володимировича (посмертно) – солдата резерву
КУЗЯКОВА Артема Володимировича (посмертно) – солдата резерву
ЛОЖЕШНИКОВА Володимира Івановича (посмертно) – солдата резерву
НІКОЛЕНКА Анатолія Володимировича (посмертно) – солдата резерву
ПРОКУРАТОВА Максима Борисовича (посмертно) – солдата резерву
ПУШКАРУКА Володимира Сергійовича (посмертно) – старшину резерву
СТРЮКОВА Владислава Геннадійовича (посмертно) – солдата резерву
ТИЩЕНКА Андрія Івановича (посмертно) – солдата резерву
УТКІНА Олександра Анатолійовича (посмертно) – старшину резерву
УХАРСЬКОГО Федора Валерійовича (посмертно) – прапорщика резерву
ЦЕДІКА Антона Ігоровича (посмертно) – молодшого сержанта резерву

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»

ДОЛБИНА Сергія Володимировича – підполковника

Нагородити медаллю «За бездоганну службу» III ступеня

ТИТОВА Сергія Михайловича – підполковника

Нагородити медаллю «Захиснику Вітчизни»

БОНДАРЕНКА Олега Володимировича – солдата резерву
КАЛІНІНУ Людмилу Миколаївну – солдата резерву
КОРКА Дмитра Володимировича – солдата резерву
МАСЛЬОНУ Аліну Михайлівну – солдата резерву
ПЕЧНИКОВА Олександра Васильовича – старшину резерву

Президент України Петро ПОРОШЕНКО
27 листопада 2014 року
№ 892/2014

ПИТАННЯ НАДАННЯ СТАТУСУ УБД УЧАСНИКАМ АТО

Повернувшись із бойового відрядження, нарешті обійнявши рідних і трохи відпочивши, будь-який військовослужбовець замислюється, яким чином він може оформити заслужені пільги, передбачені законодавством України для учасників бойових дій. Аби відповісти на безліч питань, що неодмінно виникнуть в кожного учасника АТО, фахівці Головного управління розробили рекомендації, у котрих розповідається, які документи потрібно збирати, і куди і як їх подавати. Пропонуємо ознайомитись із цим документом і додатками до нього.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підготовки документів про участь військовослужбовців, резервістів та працівників Національної гвардії України в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення та подання їх на розгляд комісії Головного управління Національної гвардії України та міжвідомчої комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій

1. Ці Методичні рекомендації розроблені відповідно до Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 413 (далі – Порядок), з метою чіткої організації роботи з оформлення документів та надання військовослужбовцям, резервістам та працівникам Національної гвардії України статусу учасника бойових дій.

2. Після завершення виконання завдань антитерористичної операції (повернення з відряджень з районів проведення антитерористичної операції) особи, зазначені в пункті 1 Методичних рекомендацій, мають право звернутися з рапортом на ім'я начальника (командира) територіального управління, з'єднання, військової частини, підрозділу (загону), навчальної військової частини (центру), бази, установи, закладу Національної гвардії України (далі – військова частина) щодо надання їм статусу учасника бойових дій (додаток 1).

3. За результатом поданих рапортів структурні підрозділи (посадові особи) військової частини подають на розгляд та вивчення атестаційної комісії військової частини відповідні підтверджуючі документи:

структурний підрозділ з обліку особового складу штабу – копії посвідчень про відрядження, копії службових завдань, витяги з наказів по стройовій частині;

штаб – витяги з наказів, директив, розпоряджень, журналів бойових дій, бойових донесень, дислокацій, книг нарядів, графіків несення служби, звітів, зведень, донесень;

служба охорони праці – копії матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень тощо.

Копії всіх підтверджуючих документів, витяги з наказів повинні бути належним чином оформлені з відповідною відмічкою про їх засвідчення та скріплені гербовою печаткою військової частини.

У разі відсутності таких структурних підрозділів у військовій частині документи подаються посадовими особами, на яких покладено виконання обов'язків зазначених структурних підрозділів.

4. За результатом розгляду та вивчення поданих структурними підрозділами (посадовими особами) документів атестаційна комісія військової частини готує відповідний висновок, що оформлюється протоколом, примірний зразок якого наведено в додатку 2 до цих Методичних рекомендацій, та подає його командиром військової частини.

За результатом висновку атестаційної комісії командир військової частини приймає рішення щодо оформлення довідки, зразок якої встановлено додатком 1 Порядку.

Після прийняття командиром військової частини позитивного рішення зазначена довідка та підтверджуючі документи про безпосереднє залучення осіб до антитерористичної операції супровідним листом надсилаються не пізніше двох тижнів з моменту подання рапорту особи до Головного управління Національної гвардії України (додаток 3).

5. Комісія з розгляду питань надання статусу учасника бойових дій військовослужбовцям, резервістам та працівникам Національної гвардії України, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення (далі – комісія Головного управління НГУ), перевіряє надіслані з військової частини документи і протягом двох тижнів подає їх на розгляд міжвідомчої комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій (далі – міжвідомча комісія), яка утворена Державною службою у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції.

6. Рішення щодо надання статусу учасника бойових дій приймається міжвідомчою комісією. Міжвідомча комісія розглядає документи, надіслані комісією Головного управління НГУ, і в разі потреби заслуховує пояснення осіб, стосовно яких вони подані, свідків, представників державних органів та в місячний строк з дня надходження документів приймає рішення щодо надання статусу учасника бойових дій, про що інформує комісію Головного управління НГУ.

7. Нагрудний знак і посвідчення учасника бойових дій видається особам, яким надано статус учасника бойових дій, Головним управлінням Національної гвардії України на підставі рішення міжвідомчої комісії.

Командирові військової частини 0000
 полковнику
 Іванову І.І.

РАПОРТ

Прошу Вас відповідно до Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України, від 20 серпня 2014 року № 413, розглянути питання щодо надання мені статусу учасника бойових дій у зв'язку з моєю безпосередньою участю в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Участь в антитерористичній операції брав у районі _____, Донецької області з _____.2014 по _____.2014.

До рапорту додаю:

1. Копію посвідчення про відрядження (за наявності).
2. Витяг з наказу по стройовій частині військової частини 0000 від _____.201_ № _____ (про убуття до зони проведення антитерористичної операції або забезпеченні її проведення).
3. Витяг з наказу по стройовій частині військової частини 0000 від _____.201_ № _____ (про прибуття до місця постійної дислокації).
4. Копії інших документів (за наявності).

 Командир 1-ї роти батальйону
 спеціального призначення
 військової частини 0000
 капітан (підпис)

В.І. Петров

_____.2014

Штамп військової частини

Командувачеві
Національної гвардії України

Про надсилання документів

Надсилаємо документи для надання статусу учасника бойових дій командирові 1-ї роти батальйону спеціального призначення військової частини 0000 капітану Петрову В.І.

- Додатки: 1. Довідка про безпосередню участь капітана Петрова В.І. в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України від _____.201_ № ____ на ____ арк. в ____ прим.
2. Витяги з наказів по стройовій частині військової частини 0000 від _____.201_ № _____ та від _____.201_ № _____ (про убуття капітана Петрова В.І. до зони проведення антитерористичної операції, забезпечення її проведення та прибуття до місця постійної дислокації) на ____ арк. в ____ прим.
3. Копії інших документів (за наявності) на ____ арк. в ____ прим.

Командир військової частини 0000
полковник

І.І. Іванов

_____.2014

Затверджую

Командир військової частини 0000
полковник

І.І. Іванов

_____.20__

 ПРОТОКОЛ № _____
 засідання атестаційної комісії військової частини 0000 від _____.20__

Голова засідання атестаційної комісії:

Заступник голови комісії:

Члени комісії:

Секретар комісії: _____

1. Розглянули подані структурними підрозділами (посадовими особами) рапорти з доданими до них матеріалами (по кожному кандидату) щодо надання довідок про безпосередню участь військовослужбовців, резервістів та працівників військової частини в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

2. Постановили – рекомендувати командирові частини:

1) видати довідки про безпосередню участь військовослужбовців, резервістів та працівників військової частини в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України:

(ПІБ)

2) матеріали, які визначені в додатку 3 до цих Методичних рекомендацій направити до Головного управління Національної гвардії України.

Голова атестаційної комісії:

(ПІБ)

Заступник голови комісії:

(ПІБ)

Члени комісії:

(ПІБ)

Секретар комісії: _____

(ПІБ)

З БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ НЕ ПОВЕРНУЛИСЯ

Війна на Сході нашої багатостраждальної Батьківщини не припиняється. У цій кровопролитній борні за волю та незалежність України гинуть найкращі її сини. Вони різні за віком, соціальним статусом та місцем проживання. Об'єднує їх любов до рідної землі, в ім'я якої вони пожертвували найціннішим скарбом кожної людини – власним життям...

20 серпня в бою під Іловайськом загинув військовослужбовець батальйону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного ОТО НГУ **старшина резерву Олександр Уткін**. Добровольцем на службу у лавах Національної гвардії працівник державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська атомна електростанція», Олександр Уткін був прийнятий ще 19 червня. Найближчий своїй людині – сестрі Ірині, він пояснив свій вчинок тим, що має захистити Батьківщину, адже для нього це свята справа. І останній день свого життя він присвятив цьому, полігши в кровопролитному бою за Україну. Місцем вічного спочинку для Олександра стало рідне село Киселівка, що на Чернігівщині. В останній путь гвардійця проводжали не лише бойові побратими та односельчани, а й мешканці ближніх сіл, адже Олександр Анатолійович був товариською людиною, яку знали і поважали в районі. На честь загиблого Героя-земляка, сільською радою було прийнято рішення встановити на будівлі місцевої школи меморіальну дошку.

28 серпня, також поблизу Іловайська, був тяжко поранений військовослужбовець столичного конвойного з'єднання НГУ 38-річний **прапорщик резерву Федір Ухарський**. Бойовим побратимам вдалося винести непритомного Федора Валерійовича з поля бою і згодом його було доставлено до харківського військового госпіталю. Кілька днів лікарі боролися за життя гвардійця, але поранення виявилися надто серйозними. З вересня серце прапорщика Ухарського перестало битися. Поховали його в рідному селі Тепіївка, що на Київщині. Прощаючись з Героєм, громада пообіцяла, що не залишить наодинці та допомагатиме його дружині та двом маленьким дітям. Вулицю, на якій жив Федір Ухарський буде названо його ім'ям.

29 серпня поблизу Іловайська загинув військовослужбовець батальйону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного ОТО 33-річний **солдат резерву Владислав**

Стрюков. Всі, хто був знайомий з Владом, знали його як людину із золотими руками. Свого часу він працював на меблевій фабриці, проте після того як здобув вищу освіту і обійняв керівну посаду мережі магазинів одягу, робота з деревиною залишилася його хобі. Захоплювався він і спортом, зокрема, єдиноборствами. Коли над Батьківщиною нависла загроза він записався до лав Національної гвардії. Своїм сім'ї у телефонних розмовах солдат Стрюков до останнього дня обіцяв повернутись, але обіцянку не дотримав, поклавши своє життя за них, за Батьківщину. Трирічна Іванка дуже схожа на свого татуса і вона знає, що її тато Герой, і що він спостерігає за нею з неба – так їй говорить мама. На малій батьківщині гвардійця в селищі Коцюбинському, що на Київщині, Владиславу Стрюкову було відкрито пам'ятну дошку.

Кулеметнику батальйону спеціального призначення НГУ **солдату резерву Гордію Кіткенку** минув лише 21 рік. Він народився і виріс в Олександрії, що на Кіровоградщині. Тут закінчив школу та профтехучилище. Був доброю, чуною, енергійною, відкритою і талановитою людиною – добре малював та займався хіп-хопом. Попри свій вік він вважався досвідченим бійцем у своєму підрозділі, адже до того, як записатися добровольцем в НГУ, кілька років прослужив за контрактом у батальйоні морської піхоти. Своє подальше життя мріяв пов'язати із військовою службою. 29 серпня солдат Кіткенко прикривав відхід своїх з «Іловайського котла», коли куля снайпера обірвала його життя. Але перед загибеллю ворог дорого йому заплатив – зі свого кулемета Гордій знищив кількох бойовиків. Наказом командувача НГУ солдата Гордія Кіткенка було навечно зараховано до списку особового складу 1-ї роти ба-

тальйону спецпризначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного оперативно-територіального об'єднання НГУ.

Того ж дня під Іловайськом отримав несумісне з життям вогнепальне поранення 52-річний **солдат резерву Володимир Ложешніков**. Полеглого бійця батальйону спеціального призначення проводили в останню путь жителі Черкас – міста, яке стало другою батьківщиною для уродженця російського міста Воркути. Після проходження строкової військової служби в Радянській Армії Володимир Іванович із відзнакою закінчив Талліннську спеціальну середню школу міліції. Переїхавши до Черкас у 1990 році, протягом 20 років працював у місцевій міліції. У 1997 році закінчив Національну юридичну академію імені Ярослава Мудрого, пішов на пенсію з посади заступника начальника відділення карного розшуку Соснівського райвідділу внутрішніх справ. Виховував сина й доньку, займався підприємництвом і водночас був відомим у місті громадським активістом – опікувався діяльністю правоохоронців. Наприкінці травня Володимир Ложешніков поповнив лави добровольців-резервістів НГУ й у званні солдата резерву обійняв посаду старшого оператора протитанкового взводу. 18 серпня він дістав поранення в стегно, але не залишив підрозділ і продовжував боротися. Вдруге його поранило у «вогняному коридорі», крізь який батальйон пробивався з оточення. Володимир Іванович опинився в полоні російських вояків у селищі Кутейниковому. Серце героя зупинилося в останній день літа...

У церемонії громадянської панахиди за полеглим бійцем батальйону спецпризначення Національної гвардії України **солдатом резерву Віталієм Коломій-**

цем, що відбулася 10 вересня на центральній площі міста Біла Церква, брало участь чимало працівників міліції. Адже 44-річний уродженець Черкащини, син військовослужбовця та вчительки Віталій Коломієць після служби у Збройних Силах чотири роки свого життя присвятив роботі в місцевому райвідділі внутрішніх справ, звільнившись 1994 року. Щоб забезпечувати родину (він виховував трьох доньок, наймолодший з яких лише 10 років), став водієм маршрутного таксі. Він приділяв багато часу громадській діяльності, був активістом однієї з політичних партій, брав участь у подіях «євромайдану». У скрутний для України час став на її захист, у травні 2014-го обійнявши посаду старшого стрільця – кулеметника батальйону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного ОТО. 29 серпня солдат резерву Коломієць розділив долю багатьох бойових побратимів, полеглих під час спроби виходу з Іловайська, оточеного сепаратистами й регулярними військами Російської Федерації.

...Життя трьох відважних бійців-резервістів батальйону спеціального призначення НГУ обірвалось у «вогняному коридорі», через який підрозділ пробивався крізь вороже оточення. З військовими почестями їх поховали в різних кутках України. Закриту труну з тілом 40-річного **солдата резерву Андрія Журавленка** бойові побратими пронесли вулицями його рідного Кам'янець-Подільського. Андрій Анатолійович близько двох тижнів вважався зниклим безвісти і його рідні та друзі щиро сподівалися, що йому вдалося вижити. Але згодом в одному з моргів серед полеглих українських воїнів було виявлене й понівечене тіло старшого солдата резерву Журавленка, якого вдалося впізнати за татуванням із зображенням святого Георгія (за це «тату» друзі називали його Жориком, а в батальйоні він мав позивний «Восьмий»). «Я – щасливий, що побачив, як українці прокинулись! Я гордий тим, що на моїх очах Україна виходить із коми! Мої діти будуть жити в такій Україні! Не під Путіним та Януковичем! За ЦЕ не страшно померти...» – такі слова наприкінці березня 2014-го написав Журавленко на своїй сторінці в одній із соціальних мереж. «Він виріс без батьків, проте зумів стати незвичайною людиною: морський піхотинець, учасник бойових дій у колишній Югославії, спецназівець, спортсмен, поет, відданий патріот» – розповів про нього друг Богдан Рибак. Однополчани згадували Андрія як природженого лідера, безстрашного у бою й водночас – турботливого друга, завжди готового підтримати побратимів. У його рідному місті без батька залишилася 10-річна донька. Під час поховання Героя міський голова повідомив про те, що Андрія Журавленка посмертно нагороджено відзнакою «За заслуги перед міською громадою».

За спогадами рідних, сусідів, друзів 27-річного **солдата резерву Євгена Харченка**, він із ранніх літ вирізнявся хоробрістю, загостреним почуттям справедливості. Завжди заступався за молодших і слабших. Закінчив юридичний факультет Київського національного університету внутрішніх справ, мав роботу, яка йому дуже подобалась. Євген брав активну участь у подіях Революції Гідності, а після анексії Росією Криму повідомив рідним, що збирається стати резервістом Національної гвардії України. Хоч яким тяжким для них було це рішення – батьки підтримали сина, і він невдовзі став бійцем-розвідником батальйону НГУ із позивним «Ред». За словами бойових побратимів, Євген дуже відповідально ставився до виконання солдатських обов'язків, старанно навчався, і воював відважно, без бравади, виважено виконував накази, допомагав і рятував. Життя цієї сильної тілом і духом людини у «вогняному коридорі» під Іловайськом обірвав гарматний постріл російського танка, коли Євген намагався прикрити поранених однополчан. Наказом командувача НГУ солдата резерву Євгена Харченка було навідно зараховано до списку особового складу батальйону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного ОТО НГУ.

49-річного **солдата резерву Василя Білого** оплакували не лише в Краматорську, де він народився, виріс і де зрештою знайшов вічний спокій, а й у місті Славутічч, що на Київщині, яке стало його другою малою батьківщиною. Тут у нього народилися дві доньки. Минулої зими Василь Іванович переїхав назад, на Донеччину, до вже дорослих доньок та онучки. Про його подальшу долю в поширеному в соціальних мережах зворушливому «Слові про друга» розповів славутичанин Ігор Чичкань: «Коли у Краматорську навесні з'явилися путінські «зелені чоловічки», коли ночами стало страшно виходити на вулицю, а зі своїх квартир стали зникати (щоб пізніше знайти розтерзаними та вбитими) українські патріоти, коли містом почали, як гриби, виростати блокпости під російськими та ДНРівськими «триколорами»... Коли все це стало страшною реальністю, він мовчки поцілував дружину й доньок, взяв документи, дещо з речей і поїхав у Київ. Його метою було розшукати командира добровольчого батальйону «Донбас», щоб захищати свій дім і свою родину від смертельного оскалу «руського міра». Півтора місяця підготовки на базі Нацгвардії в Нових Петрівцях. Він розповідав про стрільби й фізпідготовку, про те, що з таких, як він, сформувалася така собі «рота пенсіонерів» (тих, кому за 45), про те, як придумали ставити автоматичні гранатомети на пікапи й почали створювати сучасні тачанки, про те, як їм не терпиться вже відправитися назад додому, на Донбас. А наприкінці серпня був «котел під Іловайськом» – оточення,

вийти з якого судилося небагатьом. Вася не вийшов з оточення. Він загинув у бою. І ще. Так, щоб пам'ятати: наших бійців під Іловайськом у секторі «Б» вбивали частини дивізій: 106-ї повітряно-десантної (Рязань) і 98-ї повітряно-десантної (Іваново, Кострома); бригад: 9-ї мотострілецької (Нижній Новгород), 18-ї мотострілецької (Чечня)...

Уродженець смт Мирного Тельманівського району 35-річний **капітан Андрій Шанський** загинув на своїй малій батьківщині. Випускник Українського державного лісотехнічного університету капітан Шанський, як кажуть військові, «перейшов на штабну роботу» до територіального управління лише в червні 2014 р., а до того протягом 12 років служив у лавах окремої бригади спеціального призначення внутрішніх військ МВС «Барс» – спочатку як солдат строкової служби, а потім як професійний військовослужбовець за контрактом. Військову кар'єру він обрав цілком свідомо, наслідуючи приклад батька, ветерана ВВ полковника у відставці Миколи Миколайовича Шанського, Андрій здобув офіцерське звання, у 2005–2007 рр. служив у складі Спеціального миротворчого підрозділу МВС України міжнародних поліцейських сил Місії ООН у справах Автономного краю Косово. Командування та колеги згадують про нього як про енергійного й авторитетного молодого офіцера, що досконало володів англійською мовою, мав чималий службовий досвід і чудові кар'єрні перспективи. Його проводили в останню путь 9 вересня в Чернігові, де проживають батьки загиблого – той день міська влада оголосила скорботним.

Того ж дня в Харкові поховали однолітка й однополчанина Андрія – 35-річного **капітана Петра Лавриненка**. Закінчивши факультет внутрішніх військ Національного університету внутрішніх справ, Петро Григорович загалом присвятив військовій службі понад 17 років, залишивши по собі світлу пам'ять у тих, хто знав його в мирному житті, і щиро вдячність тих, з ким він прийняв останній бій. Адже, за свідченнями однополчан, у мить смертельної небезпеки капітан Лавриненко врятував чимало життів, виявивши справжню мужність, рішучість, і вмів керував діями підлеглих, аж поки куля ворожого снайпера обірвала його життя. Самотньою залишилася мати Петра Григоровича, адже він не встиг створити власної родини, як і троє молодших за нього гвардійців, що загинули разом із ним.

Ніколи не загоїться рана від непоправної втрати й у батьків та сестри 19-річного **солдата Миколи Кобринюка**, поховання якого в рідному селі Шельпахівці Христинівського району Черкащини перетворилося на вияв щирої всенародної скорботи за полеглим юним захисником Батьківщини. Буквально всім селом, разом із делегаціями з усього району, під

численними Державними прапорами земляки проводили Миколу від його рідної хати до місця вічного спочинку. «Коля був надзвичайно відповідальний хлопець, господар слова й діла, патріот нашої держави. Якщо людина була з ним щирою, він готовий був для неї прихилити небо, поділитись крихтою...» – не приховуючи сліз, сказав над труною солдата сільський голова Віктор Обараз. За своє коротке життя цей енергійний і життєрадісний юнак встиг досягти чимало: виріс свідомою, порядною людиною, закінчив Брацлавський агроекономічний коледж Вінницького державного аграрного університету, восени 2013-го охоче пішов на строкову службу до лав внутрішніх військ МВС. А коли над Вітчизною нависла загроза, написав рапорт із проханням направити його в район АТО, пояснивши матері свій вчинок фразою, яка останніми місяцями не сходить з вуст тисяч справжніх патріотів України: «Якщо не я – то хто?».

Сотні земляків із села Петропавлівки та всього Братського району Миколаївщини віддали останню шану іншому 19-річному герою – **молодшому сержанту Юрію Спащенку**. За словами рідних та друзів, Юрій змалку вирізнявся патріотичними переконаннями, тож він цілком свідомо вирішив чесно виконати військовий обов'язок, відслуживши строкову у військах правопорядку. А згодом зголосився стати на захист Вітчизни зі зброєю в руках. Вирушаючи на Схід держави, на боротьбу з бойовиками-сепаратистами, він заспокоював рідних, запевняв їх, що повернеться живим – але не судилося... Під час церемонії поховання, попри біль утрати, батьки Юрія висловили впевненість у тому, що їхній син віддав своє молоде життя за майбутнє вільної та незалежної України, зазначивши: «Головне, щоб ця жертва не була марною...»

П'ятий загиблий воїн, житель Дніпровського району столиці **солдат Олександр Звінник** – із покоління, яке журналісти полюбляють іменувати «Ровесники незалежності». Він лише на один день молодший за Українську державу – народився 25 серпня 1991 року. На знімках, розміщених на його сторінках у соціальних мережах – життя звичайної молодшої людини: кадри, зняті на пам'ять під час строкової служби в підрозділі Повітряних сил ЗС України, зустрічі із друзями, пікніки з шашликами на природі, улюблений «Форд» біля гаража. Аж раптом, з весни 2014-го він знову позує в обмундируванні та зі зброєю в руках, із новими однополчанами – мобілізованими бійцями батальйону столичної частини Нацгвардії. За тим, як він у ті дні тримався перед камерою і носив форму, як ретельно складав у соцмережах свій особистий віртуальний фото- та відеоархів, відчувається стримана гордість за участь у захисті Батьківщини, за причетність до

Національної гвардії України. На останньому фотознімку із двома друзями позує на тлі колони військових вантажівок, що вишикувалася на Хрещатику вранці 24 серпня 2014 р. перед початком військового параду з нагоди Дня Незалежності України. У тому врочистому марші за кермом одного із новеньких «КрАЗів» був і солдат Олександр Звінник. Техніка просто з парадної колони вирушила на передову, а 5 вересня він, єдиний син у родині, разом із чотирма побратимами зустрів смерть у жорстокому бою.

8 вересня жителі Полтави оплакували і проводжали в останній путь свого земляка – військовослужбовця батальйону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Північного ОТО НГУ 27-річного **молодшого сержанта резерву Антона Цедіка**, який загинув у «Іловайському котлі» 29 серпня. У своєму підрозділі Антон вважався досвідченим бійцем, адже за плечима мав строкову службу у бригаді спеціального призначення «Барс» ВВ МВС України. Всі, хто був знайомий із хлопцем, пам'ятають його як людину, що займала активну життєву і громадську позицію, як справжнього патріота. Ще в школі Антон захопився історією, згодом закінчив історичний факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка та факультет міжнародної економіки й менеджменту Національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана. Молодший сержант Цедік дуже пишався своїми пращурами-козаками і з гордістю розповідав, що він є нащадком учасників національно-визвольних змагань, котрі боролися з більшовиками на Київщині у 20-х роках минулого століття. Не бажаючи посоромити свій рід, він став активним учасником Майдану, а згодом – записався до добровольчого підрозділу Національної гвардії, яку вважав елітним військовим формуванням. У профілі в соціальній мережі молодшого сержанта Цедіка залишилася картинка з написом «Рабів до раю не пускають!». Він це довів ціною власного життя.

11 вересня неподалік міста Угледирськ Донецької області тяжкого поранення грудної клітки зазнав військовослужбовець батальйону оперативного призначення столичної конвойної бригади **солдат резерву Віктор Єременко**. Віктор з бійцем-десантником з сусіднього блокпоста відправився на розвідку позицій терористів. Біля підніжжя одного з териконів військовослужбовців натрапили на засідку бойовиків. Десантнику вдалося відбутися легким пораненням. А ось гвардійцю не пощастило. Куля, влучивши йому в спину, потрапила в край броньжилету, змінила траєкторію і пройшла крізь тіло, зачепивши життєвоважливі органи. Лікарям Артемівської міської лікарні не вдалося врятувати його життя. Віктору був лише 21, він виховувався без батьківської опіки в школі-інтернаті. Пис-

ля війни не збирався залишати військову службу, а в найближчу відпустку мріяв на кілька днів піти в похід зі своєю дівчиною і пожити в наметі десь на березі Дніпра. Не довелося... Поховали Героя в його рідному селі Білозір'я, що під Черкасами.

В останньому «пості» на своїй сторінці в соціальній мережі військовослужбовець вінницької частини НГУ **солдат за контрактом Сергій Дерен** написав: «Життя вдалося не тоді, коли в тебе класна тачка, будинок, купа дівчат, а коли батьки здорові, кохана поруч і син росте гарною людиною». На жаль, 20-річному хлопцеві не судилося залишити на Землі бодай одного нащадка. 21 вересня близько 16.45 солдат Дерен загинув смертю хоробрих на блокпосту в мікрорайоні «Східний» міста Маріуполя під час мінометного обстрілу. Того дня, незважаючи на проголошений режим припинення вогню, група з п'яти терористів в автомобілі «ГАЗель», почала хаотичний обстріл із міномета, від якого постраждав не лише гвардійський блокпост (на якому, до речі, перебували цивільні автомобілі), а й сусідні приватні будинки. Осколки міни, влучивши під захисний шолом, обірвав життя солдата Сергія Дерена. Його поховали в рідному селі Русави Ямпільського району Вінниччини. Наказом командувача НГУ солдата Сергія Дерена було навечно зараховано до списку особового складу патрульної роти патрульного батальйону вінницького полку Західного ОТО НГУ.

1 жовтня в районі населеного пункту Дебальцевого загинув 26-річний військовослужбовець батальйону оперативного призначення столичної конвойної бригади НГУ **солдат резерву Іван Кононович**. Смертельне поранення гвардієць отримав, натрапивши на заміновану ділянку під час обходу території, прилеглої до блокпоста. Хлопець поплав лави гвардійців ще навесні цього року. Для нього це вже було друге відраження в зону АТО. До ротації він не дожив лише чотири дні, а ще через три тижні він мав відсвяткувати своє 27-річчя. Провести в останній путь мужнього бійця до його рідного Чернігова зі столиці приїхали всі його бойові побратими. Наказом командувача НГУ солдата резерву Івана Кононовича було навечно зараховано до списку особового складу батальйону оперативного призначення столичної конвойної бригади Північного ОТО НГУ.

7 жовтня у бою на північній околиці того ж населеного пункту під час мінометного обстрілу загинув стрілець – гранатометник батальйону оперативного призначення вінницького полку НГУ 35-річний **солдат Віктор Куліба-ба-Бухов**. Чоловіка було призовано на службу до Нацгвардії наприкінці серпня. У мирному житті на рідній Вінниччині він займався торгівлею, але отримавши повістку з військкомату, жодного дня не вагався чи варто йому брати до рук зброю

– Батьківщина наказала, а накази не обговорюються. У рідному селі Сутиски, де поховали Віктора, його не дочекалися дружина та дитина. Наказом командувача НГУ солдата Кулібабу-Бухова було навечно зараховано до списку особового складу роти оперативного призначення вінницького полку Західного ОТО НГУ.

14 жовтня біля блокпоста №32, який знаходився біля села Сміле, що на Луганщині, зав'язався черговий кровопролитний бій. На допомогу сепаратистам, оточених гвардійцями, прибула озброєна крупнокаліберними мінометами велика колона бойовиків, яка складалася з чеченських та сербських найманців. Сили були нерівними, але наші військовослужбовці трималися до кінця, і відступили, лише коли закінчилися боеприпаси. Тоді під час обстрілу загинув заступник командира роти оперативного призначення (на БТР) по роботі з особовим складом вінницького полку НГУ 51-річний мобілізований **старший лейтенант Олександр Москалюк**. Якимось чином терористи дізналися мобільний телефон дружини загиблого. І з того часу в родині Москалюків почалося справжнє пекло. Час від часу до неї телефонував невідомий з кавказьким акцентом і вимагав 20 тисяч доларів за тіло її чоловіка. При цьому на запитання про особливі прикмети, негідник не міг відповісти. Родина трималася мужньо і лише через майже два тижні тіло офіцера вдалося вивезти з поля бою. Поховали старшого лейтенанта Олександра Москалюка на рідній Вінниччині. Наказом командувача НГУ мужнього офіцера було навечно зараховано до списку особового складу роти оперативного призначення (на БТР) вінницького полку Західного ОТО НГУ.

31 жовтня на Донеччині смертю хоробрих пав підлеглий старшого лейтенанта Москалюка **молодший сержант Олександр Колівощко**. Юнак поповнив лави Нацгвардії під час мобілізації у серпні цього року. Разом зі своїми товаришами він перебував там, де було найгарячіше. Мало не щодня їхній блокпост зазнавав масованих мінометних та артилерійських обстрілів. Хлопці трималися і не здавали ворогам жодної п'яді української землі. Але черговий обстріл Олександру не вдалося пережити. Смертельний осколок обірвав його молоде життя. До свого 22-річчя він не дожив лише п'ять днів. Наказом командувача НГУ безстрашного молодшого сержанта Олександра Колівощка було навечно зараховано до списку особового складу роти оперативного призначення (на БТР) вінницького полку Західного ОТО НГУ.

В перший день листопада Національна гвардія знову понесла бойові втрати. Під час обстрілу блокпоста сепаратистами з установок залпового вогню «Град» загинув командир роти івано-франківського полку НГУ 37-річний **молодший лейтенант Віктор Редькін**. Мужній

офіцер був родом з міста Красний Луч, що на Луганщині. І своє життя віддав за те, щоб на його малій батьківщині запанував мир та спокій. Колеги по службі та підлеглі згадують Віктора Миколайовича, як справжнього командира і високоосвічену людину, яка користувалася беззаперечним авторитетом в колективі. Посмертно Віктору Редькіну було присвоєно військове звання «лейтенант».

2 листопада біля одного з блокпостів поблизу Маріуполя стався терористичний акт, внаслідок якого загинули два військовослужбовці одеського полку охорони громадського порядку НГУ **майор Геннадій Хитрик** та **солдат Микола Руснак**. Під час несення служби на блокпосту гвардійці зупинили автомобіль для огляду. Коли військовослужбовці підійшли до транспортного засобу, стався потужний вибух. Солдат Руснак загинув на місці, за життя 38-річного майора Хитрика боролися лікарі одного з медичних закладів Маріуполя, але, на жаль, поранення виявилися смертельними. Геннадій Хитрик був потомственным військовим. Продовжував справу свого батька полковника у відставці Василя Хитрика. Вдома у Геннадія Васильовича залишилися дружина та троє дітей, найменшому сину виповнився лише один рік. За виявлену мужність, відвагу, вірність військовому обов'язку майору Хитрику посмертно було присвоєно військове звання «підполковник» та навечно зараховано до списків особового складу управління одеського полку охорони громадського порядку Південного ОТО НГУ.

Мобілізованому уродженцю Миколаївщини Миколі Руснаку було 30 років. Близькі та друзі знали його як чесну та відверту людину. Своєю старанністю та відкритістю він заслужив справжній авторитет і серед товаришів по службі. «Він завжди ставив інтереси колективу вище власних», згадують його бойові побратими. Микола Анатолійович сам вихову-

вав двох дітей — доньку та сина. Вдома на його плечах трималося усе хазяйство. Микола мав на майбутнє великі плани, незадовго до мобілізації придбав будиночок, планував займатися фермерством. але підступний ворог не дав йому завершити почате. Поховали гвардійця з військовими почестями в його рідній Степківці, де в останній путь його проводжали всім селом.

16 листопада близько 9.45 під час обстрілу сепаратистами блокпоста поблизу міста Лисичанськ Луганської області був поранений старший офіцер групи бойової та спеціальної підготовки вінницького полку Національної гвардії України **майор Олександр Каплінський**. У тяжкому стані офіцера було доставлено до Лисичанської центральної міської лікарні, де йому зробили операцію. Однак зусилля лікарів виявилися марними, близько 15.00 гвардієць помер. Олександр Валерійовичу було 35 років. У рідній Вінниці офіцера не дочекалися з від'їзду до зони АТО дружина та маленька донька. Посмертно майору Олександру Каплінському було присвоєно військове звання «підполковник». Наказом командувача НГУ мужнього офіцера навечно зараховано до списку особового складу вінницького полку Західного ОТО НГУ.

...Історія України знає немало прикладів самопожертви в ім'я Батьківщини. Про них ми дізнавалися з книг, кіно- та документальних фільмів. Але в наш час знову в кривавій битві український народ відстоює свою незалежність, знову гинуть Герої. Кожному з них ми, нині живущі, зобов'язані. Наша пам'ять буде найкращим свідченням того, що їхня жертва була не марною.

**Підполковник запасу Сергій КОВАЛЕНКО,
майор Євген РОЖЕНЮК,
майор Сергій ДІДИК,
фото майора Євгена РОЖЕНЮКА**

ОБОРОНЦІ ПІВДЕННИХ РУБЕЖІВ

– Я «Вепр-01!» Негайно в укриття! – голос командира запорізького батальйону Національної гвардії України підполковника Руслана Глуховця, що передає наказ по радіостанції, розчиняється в гуркоті вибухів. Власне, ця команда – швидше констатація факту, аніж наказ: бійці, покидавши свої справи, без нагадування й зайвої метушні пірнають під землю. Попри оголошене українською стороною припинення вогню, сепаратисти вдруге за сьогодні ведуть артобстріл наших позицій. Стеля бліндажа, складена з бетонних плит, кількох шарів товстих колод і мішків із землею, раз по раз здригається від вибухів... Їхня частота щосекунди зростає так, що вони майже зливаються в один суцільний звук і поразувати кожен зокрема практично неможливо. Після найпотужніших ударів на шоломи бійців із тихим шурхотом сиплеться земля.

– Чогось сьогодні «сепари» розійшлися не на жарт. О, чуєте? Це вже пішли «Гради», – пояснює мені кременезний сержант, обіймаючи ручний кулемет.

Дорога в таксі від автовокзалу Маріуполя до аеропорту, де дислоковане об'єднане угруповання НГУ сектору «М» району проведення антитерористичної операції, займає

В районі бойових дій кожна година затишшя використовується для укріплення позицій

близько 10 хвилин. Таксист – народ, охочий до розмов, тож за цей час Олег, водій сірого «Чері», встигає розповісти про настрої місцевих. З його слів, більшість жителів Маріуполя підтримують українських військових. Хоча раніше, до цьогорічних травневих подій, коли в місті владу на деякий час захопили бойовики «ДНР», симпатиків єдиної України – було значно менше. Завдяки російському телебаченню, – пояснює таксист.

З появою «деенерівців» місцева влада десь зникла. Після того, як 9 травня внаслідок збройного нападу згоріла будівля міського управління внутрішніх справ, тут прокотилася хвиля масових грабежів: натовпи нетверезих людей посеред білого дня «розносили» крам із магазинів, а як темніло – маріупольці боялися вийти на вулицю. Для різного роду кримінальних елементів тоді почалися справжні «жнива».

– Свідомі містяни, побачивши, який безлад і свавілля твориться, почали самоорганізовуватися для охорони порядку, – розповідає Олег. – Проте чим ми могли протидіяти озброєним бандитам? Патрулювали якимось із трьох хлопцями в моєму мікрорайоні, на всіх, сказати смішно – одна «воздушка», мисливський ніж і дві бейсбольні бити. Дивимосся – малолітки розбили вікно в магазині й виносять звідти речі. Ми їх скрутили, але за кілька хвилин під'їхала машина з автоматниками в «камуфляжах». Вийшли, вислухали нас, відпустили грабіжників, а нам наказали забиратися геть, доки вони нас тут не «порішили». На тому наше патрулювання й закінчилося. Досить нам уже того «ДНР» – люди хочуть порядку та спокою!

Діставшись штабу угруповання НГУ в секторі «М», відрекомендовуюсь його керівнику генерал-майору Володимиру Кондратюку, який одразу обіцяє посприяти мені дістатися передової «Південного фронту»:

– Власне, у нас тут на кожному батальйонному опорному пункті можна назбирати матеріалу не на одну статтю. Але якщо хочете туди, де найгарячіше, то вам – на «чортову дюжину», блокпост № 13А. Там ніколи спокійно не буває...

Блокпост №13А, куди я прибув опівдні наступного дня, розміщено на околиці селища міського типу Талаківка, одразу за яким – смт Сартана. Обидва

населені пункти з середини жовтня перебувають під масованими артилерійськими обстрілами бойовиків, які обертаються зруйнованими будинками й жертвами серед українських військових і мирних жителів. Обстріли тривають і досі – по кілька разів на день. Коли я приїхав на блокпост, тут майже місяць тримали оборону військовослужбовці батальйону НГУ під командуванням підполковників Руслана Глуховця та Романа Омельченка, які змінили на позиції колег-гвардійців із Дніпропетровська. Поряд, за покинутою фермою й широким полем, обороняються бійці батальйону морської піхоти з Миколаєва із приданою їм танковою ротою.

Бліндаж, в якому мешкає підполковник Глуховець і його підлеглі, обладнано у ваговій ферми. Власне, військовослужбовці живуть під колишніми вагами, верх яких вони укріпили колодами й мішками із землею. А вгорі, в самому приміщенні вагової, гвардійці влаштували невеличкий продуктивний склад, запаси якого постійно поповнюють волонтери, доставляючи картоплю, цибулю, моркву, домашню консервацію, олію, питну воду, мед...

– Небайдужі люди допомагають усім, чим тільки можна. Підвозять продукти, цигарки, засоби гігієни, – розповідає комбат. – Звісно, серед волонтерів найбільше місцевих, маріупольців, але нас відвідують представники всіх регіонів України. Кілька днів тому люди приїжджали

Підполковник Руслан Глуховець проводить службову нараду

із Черкащини – привезли годину, сало, мед. Ось цей бензиновий примус, на якому дуже зручно готувати в польових умовах, також волонтери подарували. Взагалі-то нас централізовано забезпечують гарячим харчуванням, та й волонтери щодня підвозять нам різні домашні страви, але часом бійцям хочеться посмакувати смаженою картоплею та яєчню...

Нашу розмову з комбатом перериває потужний артобстріл, що триває майже годину. Хвилин за двадцять після його завершення ми з бійцями, вийшовши з бліндажа назовні, спостерігали відстріл у відповідь української артилерії. Позиції артилеристів – кілометрів за п'ять позаду нас, тож ми чули лише гуркіт далеких вибухів і бачили довгі димові хвости, які залишали в небі реактивні снаряди.

– Отримали своє сепаратюги! Щоб знали! Уже дістали – ми ж їх не чіпаємо, а вони, бач, що витворяють... І так щодня! – не стримуючи емоцій, обзивається один із бійців-мінометників, мобілізований до Нацгвардії із запасу. Додаючи міцне слівце, цей сивочолий бородатий чоловік завершує:

– Ось таке в нас, журналісте, перемир'я!

Цього разу гвардійцям вкотре поталанило: жоден зі снарядів не завдав шкоди їхній позиції. Сусідам-танкістам пощастило менше – по радіо нам передають, що там прямим влученням міни зруйновано бліндаж, є двоє «двохсотих» і двоє «трьохсотих» у тяжкому стані.

Один із підбитих танків палав до самої темряви, нагадуючи страшну вогняну завірюху. Утім, українські артилеристи дали бойовикам гідну відсіч: за оперативною інформацією, внаслідок їхньої стрільби у відповідь знищено два ворожі «Гради» з обслугою...

Зранку на блокпост № 13А завітав гість – місцевий фермер. У бліндажі підполковника Руслана Глуховця чоловік щось показує офіцерам на розкладеній на столі карті:

– Ось за цією балкою, трохи лівіше посадки, вони й стоять. Яка там техніка і скільки

її, не скажу, але десь зо два десятки машин. Від нас це кілометрів 15-20, – зв'язуючись з якоюсь схемою, очевидно, власноруч намальованою на папірцеві, розповідає гість, наостанок додавши, не знаю, чи це вам допоможе, адже вони постійно переміщуються. Але принаймні будете знати, де вони можуть бути...

Коли імprovізована нарада закінчилася, розговорився з чоловіком. З'ясувалося, що він завжди дотримувався патріотичних поглядів і ніколи їх не приховував. З гвардійцями товаришує, відколи вони зайняли тут позиції. Перші кілька днів, поки не було налагоджено водопостачання, привозив воду. Іноді частує хлопців молоком з власної ферми й виконує інші доручення, наприклад, забирає посилки на пошті. «Оперативну інформацію» про сепаратистів, якою він поділився з офіцерами, йому з окупованої бойовиками території повідомили родичі. За словами чоловіка, більшість місцевих підтримує вітчизняних силовиків. Проте є й такі, що з нетерпінням чекають на прихід «ДНР».

За тиждень до описуваних подій у селищі Сартана похоронна процесія, яка рухалася на цвинтар, потрапила під артилерійський обстріл бойовиків – загинуло семеро мирних людей, ще 15 дістали поранення. Уже наступного дня підбурені провокаторами жителі Сартани перегородили колодами міст через річку Кальміус і не пропускали через нього військову техніку, говорячи солдатам:

Щодня волонтери Олександр і Катя привозили на позиції смачний обід

– Забирайтеся геть, якби вас тут не було, то по нас не стріляли б!

І байдуже, що найближчі українські позиції були за кілька кілометрів від місця трагедії... Інцидент до вечора вичерпався, людей заспокоїли й розгородили дорогу. Але відтоді міст контролюється блокпостом.

Від бойових дій страждають не лише люди. Фермер поскаржився, що через стрес від постійних обстрілів у корів зменшилися надої, це суттєво знизило його і без того скромні доходи. Довелося забути і про випас худоби на полі. А на сусідній звірофермі внаслідок обстрілу з «Градів» протягом лише однієї ночі здохли близько чотирьох десятків норок – серця тваринок не витримали гуркоту страшної канонади.

– Я жив у Росії, бував і в Європі, тож мені є з чим по-

рівнювати. Нічого доброго в тій Росії я не побачив. І нашим місцевим прибічникам «руського мира» казав не раз: не подобається в Україні – переїжджайте туди, де вам краще. Але ж ні, продовжують гнути своє, – обурюється чоловік. – Я з такими вже навіть і не спілкуюся. Про що говорити з людьми, які швидше повірять телевізору, аніж власним очам! Добре знаю одного такого запеклого – підозрюю, що він міг допомагати «сепарам» коректувати артилерійський вогонь. Так ось за іронією долі під час чергового обстрілу в його будинок влучив снаряд. Не хочу зловтішатися – не дай Бог нікому залишитися без даху над головою, але, може, хоч тепер він щось переосмислить?

Настає час обіду, який бійцям привезли мариуполь-

Жоден транспорт не проїде без огляду

Бійці про гігієну не забувають навіть у польових умовах

ські волонтери. Чоловік середніх років дістає з багажника автомобіля великі армійські термоси з борщем, кашею, чаєм. Поряд в ящику одноразовий посуд. У літрових банках – перемелене сало з часником і приправами, яке бійці щедро намазують на хліб. Біля машини одразу вишиковується черга, адже всі наїдки по-домашньому смачні. Катерина, привітна молода жіночка з веселою усмішкою, починає наливати в тарілки першу страву, а її напарник Олександр – другу. Але не встигають насипати й десятьом, як геть зовсім недалеко знову гримлять вибухи мінометних пострілів. Покинувши тарілки на столі, які підскакують від вибухів, усі похапки кидаються до бліндажів, прихопивши з собою годувальників. Утім, уже за 15 хвилин після закінчення обстрілу роздача їжі триває як нічого й не було. Дочекавшись, доки поїсть останній із військовослужбовців, волонтери й самі починають обідати. Запитую, чи не страшно їздити на передову?

– Та вже звикли, – усміхаючись каже Катерина. – А що робити? Як згадаємо, що хлопці тут без гарячого харчування, то куди той страх і дівається! Що ми, приїхали й поїхали, а вони ж тут цілодобово на холоді нас обороняють. Нам за них страшніше!..

Восьма година ранку. Захисники «Тринадцятого-А» вже давно попрокидалися – окрім тих, що вночі несли службу на бойових постах і тепер відпочивають у бліндажах. Варто зазначити, що всередині доволі тепло – кожен,

хто повертається з чергування, намерзшись за ніч, вважає своїм обов'язком підкинути дрівець у «буржуйку». А ось на самих позиціях, особливо, коли лютішають морози й холодний вітер пронизує до кісток, буває зовсім непереливки. Проте на погодні умови ніхто не скаржиться – це ще не найгірше, як порівняти з обстрілом чи наступом ворога.

Командири підрозділів проводять ранковий інструктаж з особовим складом, а в цей час за два кілометри ліворуч від нас лунає кілька мінометних вибухів – усі замовкають у напруженні й чеканні наступних. Але більше нічого не чути.

– Чогось вони сьогодні спізналися з побажанням «доброго ранку», зазвичай, о сьомій нагадують про себе. Та й мляво яюсь, не те що вчорашнє «смачного», – з усмішкою коментує ранковий обстріл підполковник Глуховець. – Основні сили «сепарів» – десь за 20 кілометрів звідси, саме звідти по нас і стріляють. А ще постійно чекаємо нападів диверсійно-розвідувальних груп, що останнім часом активізувалися. До нас поки що «в гості» не заходили, але, за оперативною інформацією, їх тут щонаочі по кілька вештається. Ну, нічого, нехай тільки сунуться, ми їм влаштуємо теплий прийом!

Біля бетонних блоків КПП несуть службу двоє бійців, які щойно заступили на чергування. До їхніх завдань входить зустрічати всіх, хто їде повз блокпост. Переважно – це працівники місцевих фермерських господарств, які щодня по кілька разів мотаються туди й назад, і хоча військовослужбовці вже знають усіх їх в обличчя, все одно ретельно перевіряють кожен транспортний засіб. Особливо посилили пильність після трагічного випадку 2 листопада, коли біля одного з блокпостів вибух за-

Покинуті хазяями чотирилапі часто знаходять прихисток на блокпостах

мінованого легковика забрав життя двох гвардійців з Одеси – майора Геннадія Хитрика й солдата Миколи Руснака.

В одному з бійців упізнаю заступника командира взводу молодшого сержанта Андрія Павличка, з яким познайомився напередодні за вечерею в бліндажі комбата. В руках у хлопця автомат, приклад якого майстерно обплетений мотузкою з вкрапленням жовтої та блакитної ізоляційної стрічки,

такою самою стрічкою прикрашений і магазин. Національні кольори тут узагалі популярні, вони в різноманітних формах прикрашають «камуфляжі», зброю й техніку бійців. Крім того, на зброї Павличка білим коректором виведено: «Ксюша». Виявляється, так звали кохану дівчину Андрія, так звали і його покійну маму.

– Вони для мене янголоохоронці – одна за мене молиться тут на землі, а інша оберегає з небес. Ось я й назвав зброю на честь них. У мене кохана справжня патріотка і пишається мною... Як же їй було приємно, коли я надіслав знімок свого автомата з її ім'ям!

У рідному селі на Івано-Франківщині молодшого сержанта Павличка і двох його земляків, які теж воюють на Сході, вважають героями. Андрій розповів, що іноді передзвонюється з головою сільської ради, і коли вона дізналася, що невдовзі хлопець відправиться на передову, то одразу запитала, що йому найбільше потрібно.

– Я був упевнений, що в частині нас забезпечать броньжилетами й касками, але знаєте, зараз різне розповідають про їхню якість, тож я і

попросив вислати мені засоби захисту...

Голова звернулася до місцевого підприємця, у якого Андрій працював до призову на строкову, і той за власні кошти придбав у Польщі якісний броньжилет і шолом. Посилку із ними боєць отримав за день до від'їзду у відрядження.

– Дуже хочеться додому, адже давно переслужив установленний термін, хочу нарешті зустрітися з коханою. Уже

рік її не бачив, ще відтоді, як вона приїздила до мене в Золочів, до Навчального центру. Вона й суди хотіла прийти, щоб мене провідати – насилу відмовив, – зізнається Андрій. – А з іншого боку, я ж давав клятву захищати Батьківщину, тож мушу її дотримуватись. До речі, у мене знайома живе в тій частині Луганської області, яка перебуває під контролем бойовиків. Я від неї таких жахів наслухався! Не хочу, щоб ця підлота далі розповзалася по нашій землі. У нашій частині

Ми з комбатом вирушаємо на перевірку вогневих точок, яку кожен військовослужбовець готує самостійно за допомогою старовинного солдатського інструмента – малої піхотної лопати. Підполковник Глуховець прискіпливо оглядає кожну позицію, водночас вказуючи підлеглим на недоліки: ось тут, зверху, не прикрито мішком із землею, он там – недостатня оглядовість місцевості й низько насипаний бруствер, а поряд навпаки –

зверху прикрито, – не виказуючи задоволення роботою підлеглого, Руслан Анатолійович з автоматом в руках випробовує позицію. І одразу ж запитує її власника, високого сержанта-контрактника:

– А ніша для «Мухи» не замала?

Сержант каже, що приміряв – гранатомет там поміщається без проблем. Загалом комбат задоволений результатом роботи підлеглих, проте про недолік кожного він ще нагадає на вечірньому шикуванні.

Розслаблятися в умовах війни – означає наражатися на небезпеку.

Закінчується черговий день на передовій. Тепло від «буржуйки» дозволяє зняти важкий верхній одяг і «берці», взути капці і на решті, бодай на короткий час, дати відпочити

втомленому тілу після денної метушні й холоду. Тут, на триметровій глибині, зарито переобладнаний під бліндаж вантажний контейнер, де мешкає 12 військовослужбовців.

Мобільний зв'язок у середині не ловить – щоб поспілкуватися з рідними, треба виходити назовні, в мороз чи вітриган. Тож хлопці коротають вечір звичними справами: хтось перевіряє зброю та спорядження, готуючись до нічної зміни на бойових постах, інші, вмостившись зручніше, дивляться на смартфонах фільми.

Виявляється, чи не кожен перед виїздом у район АТО «закочав» з Інтернету з десятком різних блокбастерів та бойовиків. Переглянув, обмінявся з товаришем – і є чим убити час до відбою.

Через приєднану за допомогою Wi-Fi-зв'язку до однієї з «трубок» портативну аудіоколонку гучно лине музика. За якусь мить «попсова» пісня змінюється «Воїнами світла» групи «Ляпіс Трубецької».

– Вимкни це! – з неприязню звертається один із бійців до власника телефону.

– А чого раптом? – дивується той. – Це ж пісня про нас, ми і є воїни!

– Це не про нас! – не відстає товариш. – Це пісня тих, з Майдану, ти, взагалі, кліп бачив?

Спомин про революційні події минулої зими, коли ці хлопці, тоді ще військовослужбовці внутрішніх військ МВС, багато днів і ночей стояли на столичних вулицях, зокрема – і під «обстрілом» з каміння та «коктейлей Молотова» – й досі для них болюча тема. Намагаючись помирити солдатів, пояснюючи, що і пісня, і оригінальне відео були записані за рік до Майдану, а зміст у її слова кожен вкладає на свій смак.

– Ось бачиш, я ж казав, що про нас! – радісно усміхається «діджей» в «камуфляжі», відчувши підтримку, і повторює:

– Я ж кажу, що про нас, ми ж і є воїни!

Його опонент бурчить, але, врешті-решт, погоджується з аргументами, і композицію ми дослуховуємо до кінця...

Ви журналіст? – побачивши мене з фотоапаратом в руках,

Молодший сержант Андрій Павличко з автоматом «Ксюша»

служать строковики з багатьох регіонів України, і всі добровільно погодилися вирушити сюди, хоча можна було й відмовитися. Багато хто навіть рідним не казав, де тепер перебуває, щоб вони не нервували...

За кілька метрів від КПП вирує робота. Двоє бійців за допомогою бензопилки, до речі, подарованої волонтерами, ріжуть дрова для «буржуйок». Ще далі кілька гвардійців укріплюють бліндаж: довгі колоди кладуть рівними рядами на попередньо поставлені по кутках колодки-опори – щоб своєю масою не продавили «дах». Зверху шар дерева накривають мішками з землею, на які знову будуть покладені колоди. Таких шарів буде кілька – чим їх більше, тим надійніше укриття. В районі бойових дій для укріплення позицій використовується кожна година затишшя, тож працюють усі, хто не задіяний на чергуванні на бойових постах, і не лише строковики та контрактники, а й багато хто із офіцерів.

– Товаришу солдате, з таким оглядом ви з правого флангу не бачитимете не те що піхоти, а й навіть танка! – зі «статутними» нотками в голосі, які означають, що командир незадоволений, комбат критикує чергового бійця із розпашілим від копання й нияковості обличчям. – Щоб до завтра не долік було усунуто, я особисто перевірю...

Рухаємося далі по окопу.

– Ну, тут начебто непогано – сектор ведення вогню достатній, можна стріляти в положеннях «сидячи» і «стоячи»,

Вогневі точки на позиціях мають бути максимально захищеними і зручними для ведення бою

з цікавістю запитує високий худорлявий хлопець років 25-ти, що стоїть біля бронетранспортера. Я дивлюся на нього й намагаюся згадати, де раніше бачив це обличчя із зосередженим і серйозним поглядом – так дивляться люди, що вже встигли повоювати і заглянути у вічі смерті. Здогад підтверджується його відповіддю:

– Так, ми з вами бачилися в червні, під Слов'янськом, – і тут же звертається з проханням, – а напишіть про нашого водія. Він справжній «профі»: під час першого нашого відрядження до АТО виводив машину з багатьох вогнених вирів. Часом здавалося, що нас рятувало диво...

Екіпаж БТР-3Е у складі командира, старшого лейтенанта Олексія Солонецького, того самого мого знайомого по Слов'янську, та двох військовослужбовців за контрактом, водія старшого солдата Станіслава Гончарова та навідника-оператора солдата Євгена Дагоєва, мешкає в одній з кімнат покинутої ідальні. Разом зі своєю бойовою машиною, що стоїть під вікнами біля ганку ідальні, вони знаходяться на відстані близько трьохсот метрів від основної вогневої позиції. Туди БТР за наказом командування має прибути максимум за півтори хвилини в будь-яку пору доби. Хлопці кажуть, що вже неодноразово перевіряли – у цей жорсткий норматив

Щоправда, під час першого Олексій і Станіслав були в одному екіпажі, а Євген – в іншому. Та й воювали раніше на БТР-4, а тут довелось пересісти на «трійку», яку попередній екіпаж назвав «Барсом». За традицією, ім'я машині, на яке вказує й зображення хижака на її борту, присвоюється один раз і змінювати його – погана прикмета.

За словами хлопців, порівняно з попереднім відрядженням до Слов'янська, тут, у секторі «М», набагато небезпечніше. І це попри те, що влітку їм неодноразово доводилося потрапляти в засідки, їздити на «зачистки», ризикуючи життям прикривати вогнем наших військовослужбовців та вивозити поранених з-під обстрілів. А тут вони ще не вступали у вогневий контакт з бойовиками.

– Під Слов'янськом нам протистояла, по суті, лише піхота, яка переважно обстрілювала із «зеленки» зі стрілецької зброї та ручних гранатометів, та деяка кількість бронетехніки, – пояснює старший лейтенант Солонецький. – А тут же точаться бойові дії вже іншого типу – війна арти-

Екіпаж «Барса» (зліва направо): старший солдат за контрактом Станіслав Гончаров, старший лейтенант Олексій Солонецький та солдат за контрактом Євген Дагоєв

Лише під кінець нашої розмови Олексій побіжно згадує про зустріч із Президентом України, на якій він разом з побратимами-фронтовиками побував наприкінці липня. Ось так випадково дізнаюся, що офіцера було нагороджено орденом «За мужність» III ступеня! А ще за три дні до від'їзду на Схід старший лейтенант Солонецький одружився. Кохана, коли дізналася, що на нього чекає «Східний фронт», почала було благати не їхати.

– Ми з нею чудово розуміємося, тож коли я їй пояснив, що це моя робота, що я не зможу спокійно відсиджуватися в тилу, коли мої хлопці воюють, вона погодилася відпустити. Тепер треба дочекатися ротачі і з почуттям виконаного обов'язку повернутися додому, до своєї судженої...

нальної гвардії України завершився у середині листопада. І коли цей номер було підготовлено до друку, оборонці блокпоста № 13А вже повернулися з додому. Усі вони живі та здорові. П'ять годин у дорозі – і на решті стомлених, але щасливих бійців у військовому містечку їхнього з'єднання палко обіймали рідні та колеги. Усмішки, радісні вигуки та сльози щастя – після тривалої розлуки було не до стримування емоцій! Віталі і дякували гвардійцям за ратну працю й учні з підшефної школи, представники місцевої влади та небайдужі мешканці Запоріжжя.

За традицією командир бригади полковник Андрій Каргаєв прийняв від вдячних земляків хліб-сіль. Після урочистої зустрічі у військовому храмі святого благовірного великого князя Ігоря Київського та Чернігівського, розташованого на території з'єднання, відбувся подячний молебень на честь їхніх захисників. А вже за кілька днів відпочинку, які фронтовикам надало командування, вони повернулися до звичної службово-бойової діяльності – охорони правопорядку, конвоювання підсудних і засуджених.

Недарма кажуть, що найбільші цінителі миру – саме військові люди. Тож гвардійці щиро сподіваються, що на українській землі нарешті запаує жаданий для всіх мир. Але кожен з них готовий за першим же наказом стати на захист рубежів Батьківщини і знову вирушити на передній край...

Капітан Олександр КОНОВАЛОВ,
фото автора та
старшого лейтенанта
Євгена ЗАКУТСЬКОГО

Нарешті вдома!

«укладаються». Як-не-як, а досвід, набутий у боях, дається взнаки – для всіх трьох це вже друге відрядження в зону АТО.

лерії! Ти не знаєш, у який момент може початися обстріл, куди вони поцілять. А сховатися на бетері посеред поля – досить проблематично...

Термін перебування на передовій для військовослужбовців запорізького з'єднання Націо-

РОЗВІДНИК ЗА ВОЛЕЮ ДОЛІ

Антитерористична операція кардинально змінила життєдіяльність підрозділів Національної гвардії України. Під час службових відряджень на Схід військові правоохоронці змінюють звичні маршрути патрулювання вулиць та купе спецвагонів на блокпости та окопи з бліндажами. А ось начальнику фізичної підготовки та спорту запорізького оперативного з'єднання НГУ підполковнику Дмитру Давиденку на передовій довелося перекваліфікуватися в... розвідника.

Справа в тім, що в бригаді такої посади за штатом немає, але на фронті без розвідки не обійтися. Тож і запропонував командир з'єднання полковник Андрій Каргаєв Дмитру на час перебування в зоні АТО змінити професію. Офіцер відповідальний, фізично підготовлений. А що досвіду немає, ну то це справа наживна. В бойових умовах люди швидко вчаться, було би бажання!

За два дні до того як запоріжці мали змінити на передовій гвардійців з Дніпропетровська, командування бригади прибуло на позиції в сектор «М» зони АТО. В числі групи був і підполковник Давиденко, який залишився на місці – вивчати оперативну обстановку.

Про два зайві дні, проведених у відрядженні, офіцер не пожалкував, адже отримана інформація не раз ставала в пригоді у його роботі. За цей час Дмитро навів зв'язки з розвідниками танкової роти та командиром батальйону морської піхоти, чий позиції знаходилися поряд із гвардійськими. Найкориснішим же стало знайомство з головним розвідником дніпропетровців з позивним «Ангел», людиною з цікавою і багатю біографією. Колишній спецназівець, підполковник запасу внутрішніх військ Російської Федерації, пройшов такі гарячі точки як Придністров'я і Чечня, а потім повернувся в Україну. Тут він народився і виріс і саме нашу країну вважає своєю Батьківщиною. Тож і відправився «Ангел» добровольцем

на фронт, де його бойовий досвід не раз рятував життя побратимів по зброї. Колега, наскільки це було можливо за такий короткий термін, поділився з Дмитром секретами роботи розвідника. Зокрема, навчив як виготовляти з реактивних освітлювальних патронів саморобні сигнальні міни-«розтяжки» і де краще їх встановлювати, щоб були непомітні. Показав місця ймовірних підходів диверсійно-розвідувальних груп та виявлені в посадках «льожки» снайперів бойовиків. До речі, згодом підполковник Давиденко вже сам знайшов іще кілька.

Коли особовий склад бригади прибув на позиції, новоспечений начальник розвідки відібрав чотирьох бійців зі взводу спеціального призначення бердянського підрозділу з'єднання. Причому, враховував не лише бажання, а й фізичні дані кандидатів. Щоденні кількісно-рейдові рейди по пересіченій місцевості в повному спорядженні – не для слабких тілом. Поспостерігати за роботою запорізьких розвідників і відчутти на собі їхню нелегку та небезпечну роботу, вдалося й мені, коли напросився сходити з ними у розвідку.

«...Група прикриття з двох чоловік іде попереду метрів за двісті, я з сержантом ставлю розтяжки, говорити впівголоса і в разі крайньої потреби. Йдемо вздовж посадки. На ріллю без необхідності не ступати і слідів намагатися не залишати. Уважно спостерігати навколо, вогонь

стосуються більше мене, для бійців настанови командира вже як «отченаш», адже від них залежить їхнє життя. На відкритій місцевості без максимальної обережності не обійтися – можна нарватися і на диверсійно-розвідувальну групу, і на кулю снайпера. Тож в рейди розвідники щоразу ходять різним шляхом.

Наша розвідгрупа йде вздовж посадки, минаємо двох бійців з передового «секрету». Помітивши нас, старший мовчки подає знак рукою – «все гаразд, можете йти далі». Відійшовши від окопів за кілометр, підполковник Давиденко разом з помічником приступає до роботи. Перевіряє старі «розтяжки», встановлені через дорогу та в самій посадці, замінює ті, що спрацювали, і ставить нові. Поки офіцер порається біля чергової, цікавлюсь, чи не використовує він окрім «сигналок» ручні гранати – доволі розповсюджена на фронті справа.

– Можна було б. З українських військових тут, окрім мене та моїх людей, ніхто не ходить, – ділиться напівголоса підполковник Давиденко. – Але я такого не практикую – тут же поряд ферми, раптом тварина втече і натрапить на «розтяжку», або гірше того, хтось з працівників, який піде її шукати? Нам вистачає того, що спрацює сигнал і ми вже знатимемо з якого боку очікувати непроханих гостей.

За наступною посадкою перед нами відкривається широке поле – це вже «нейтральна територія». За ним дорога, яка веде з підконтрольних бойовиками районів на Маріуполь. У мирний час ця траса, напевно, була набагато поживаленішою. Наразі ж тут лише рухаються поодинокі автомобілі і трактори місцевих селян. Принаймні, так здається, бо за словами Давиденка, тут можуть пересуватися як звичайні громадяни, так і сепаратисти – дорогу українські силовики не контролюють. Але за кілька кілометрів звідси вона «впірається» в один з наших блокпостів, тож «сепари» не ризикують їхати далі. Немовби на підтвердження цього факту ми спостерігаємо як білий мікроавтобус, що

без зайвої необхідності не відкривати, дивитися під ноги, можуть бути розтяжки, все, вперед, – інструктує перед рейдом підлеглих підполковник Давиденко.

Хоча нагадування

хвилин п'ять тому рухався в бік Маріуполя, повертається назад. Хто це був – бойовики, чи просто цивільні, яких не пропустили на блокпосту, невідомо. Але денні пересування техніки не так турбують гвардійців, бо терористи в світлу пору не ризикують висуватися великими групами. Інша справа вночі – «секрети» доволі часто спостерігають за світлом фар, як по шляху їде одразу по кілька вантажівок.

Ми стоїмо на краю останньої перед «нейтральною» територією посадки.

– Ось тут була «льожа» снайперів, кілька днів напевно жили – бачте скільки після себе бляшанок з-під тушонки і консервів залишили? Але давно були, слід від багаття прибило дощем. Хоча не виключено, що могли бути й коректувальники, для них тут дуже зручне місце, – пояснює Дмитро Давиденко. В цей час його підлеглі уважно оглядають пусту тару і сліди навколо.

Загалом, коректувальники вогню це справжня проблема для українських військових. Як правило, бойовики «вербують» їх із місцевих жителів, що добре знають тутешні околиці. Когось за гроші, а хтось погоджується «за ідею». Робота коректувальника проста, навіть примітивна. Після перших залпів артилерії чи мінометів дивися, куди «лягли» снаряди і по мобільному телефону передаєш куди треба бити. Виконавши свою роботу, коректувальник розбиває і викидає «мобілку», щоб спецслужби не змогли його вирахувати, і спокійнісінько повертається назад. Піймати і довести, що саме ця людина була коректувальником дуже складно, хіба що застати «на гарячому», або ж він сам якось себе видасть. Тож одне із завдань запорізьких розвідників «прочісувати» місцевість і виявляти таких пособників сепаратистів.

Через кількасот метрів офіцер зупиняється, присідає навпочіпки, піднімає щось з землі і показує мені. Оглянувши уважніше, розумію, що це рештки того, що колись було мобільним телефоном – жива ілюстрація сказаних тільки-но слів. Як він їх помітив в ріллі, для мене залишається загадкою.

– Спостережливість для розвідника – одна з головних якостей, і я в цьому вже не раз особисто переконувався, – посміхаючись говорить підполковник Давиденко. – Звісно, ми не професіонали, але роботу свою наскільки можемо, виконуємо. Бійці, які заступають на бойові пости, знають, що ми з хлопцями «опрацювали» прилеглу територію. І тоді їм спокійніше і впевненіше нести службу.

Капітан Олександр КОНОВАЛОВ,
фото автора

Вони прийшли добровольцями

Вони були одними з перших, хто відправився на Схід і став на захист Батьківщини. Вони – це військовослужбовці резервних батальйонів Національної гвардії України, які добровільно зі зброєю в руках відстоюють єдність нашої країни

Нині у складі НГУ діє три таких підрозділи. Перший батальйон оперативного призначення столичного конвойного з'єднання було створено з активістів Майдану ще у березні поточного року. Самі бійці називають свій підрозділ іменем Героя України генерала Сергія Кульчицького в знак пошани до Сергія Петровича, який до своєї трагічної загибелі воював разом з ними на передовій. Також із добровольців складаються батальйон спеціального призначення оперативної бригади НГУ, що в Нових Петрівцях, більш відомий в народі як «Донбас», та батальйон оперативного призначення івано-франківської частини Нацгвардії, або ж «Крук», як називають його бійці. Окрім того, активно триває формування

ще одного резервного батальйону оперативного призначення у складі новоствореного харківського з'єднання НГУ.

Воїни-добровольці не раз доводили і доводять на полі битви свою відданість Вітчизні. Немало з них заплатило за неї своїм здоров'ям, а дехто найціннішим – власним життям. За ратні подвиги багатьох із них було нагороджено державними відзнаками. Так, з нагоди Дня Гідності і Свободи, який відзначається 21 листопада, в Міністерстві внутрішніх справ України зібрали учасників антитерористичної операції. Разом із міліціонерами та членами сімей загиблих воїнів, державні і відомчі нагороди з рук міністра Арсена Авакова отримали і резервісти НГУ. Крім того, 24 бійцям наказом глави МВС було присвоєно чергові звання.

Наприкінці заходу учасники зустрічі вшанували хвилиною мовчання бойових побратимів, які поклали своє життя за Україну.

Майор Євген РОЖЕНЮК,
фото автора та
підполковника Олександра ЧЕРНОБАЯ

ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

січень

п 5 12 19 26
в 6 13 20 27
с 7 14 21 28
ч 1 8 15 22 29
п 2 9 16 23 30
с 3 10 17 24 31
н 4 11 18 25

лютий

п 2 9 16 23
в 3 10 17 24
с 4 11 18 25
ч 5 12 19 26
п 6 13 20 27
с 7 14 21 28
н 1 8 15 22

березень

п 2 9 16 23 30
в 3 10 17 24 31
с 4 11 18 25
ч 5 12 19 26
п 6 13 20 27
с 7 14 21 28
н 1 8 15 22 29

квітень

п 6 13 20 27
в 7 14 21 28
с 1 8 15 22 29
ч 2 9 16 23 30
п 3 10 17 24
с 4 11 18 25
н 5 12 19 26

травень

п 4 11 18 25
в 5 12 19 26
с 6 13 20 27
ч 7 14 21 28
п 1 8 15 22 29
с 2 9 16 23 30
н 3 10 17 24 31

червень

п 1 8 15 22 29
в 2 9 16 23 30
с 3 10 17 24
ч 4 11 18 25
п 5 12 19 26
с 6 13 20 27
н 7 14 21 28

липень

п 6 13 20 27
в 7 14 21 28
с 1 8 15 22 29
ч 2 9 16 23 30
п 3 10 17 24 31
с 4 11 18 25
н 5 12 19 26

серпень

п 3 10 17 24 31
в 4 11 18 25
с 5 12 19 26
ч 6 13 20 27
п 7 14 21 28
с 1 8 15 22 29
н 2 9 16 23 30

вересень

п 7 14 21 28
в 1 8 15 22 29
с 2 9 16 23 30
ч 3 10 17 24
п 4 11 18 25
с 5 12 19 26
н 6 13 20 27

жовтень

п 5 12 19 26
в 6 13 20 27
с 7 14 21 28
ч 1 8 15 22 29
п 2 9 16 23 30
с 3 10 17 24 31
н 4 11 18 25

листопад

п 2 9 16 23 30
в 3 10 17 24
с 4 11 18 25
ч 5 12 19 26
п 6 13 20 27
с 7 14 21 28
н 1 8 15 22 29

грудень

п 7 14 21 28
в 1 8 15 22 29
с 2 9 16 23 30
ч 3 10 17 24 31
п 4 11 18 25
с 5 12 19 26
н 6 13 20 27

НАЦІОНАЛЬНА

«...Національна гвардія України бере участь відповідно до закону у взаємодії та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових)

ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

фото капітана Олександра КОНОВАЛОВА

зі Збройними Силами України у відсічі збройній агресії проти України дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони.»

Ст. 1. Закону України «Про Національну гвардію України» 13 березня 2014 року № 876-VII

НАЦІОНАЛЬНА

2015

НОВИНКИ ВІД КРАЗа УКРІПИЛИ БОЙОВУ МІЦЬ У ЗОНІ АТО

У липні 2014 року на озброєння Національної гвардії України надійшла перша партія броневих автомобілів «Кугуар», а незабаром парк спецтехніки військового формування поповнився і його «старшим братом» на ім'я «Спартан».

Ці машини є новинкою не лише вітчизняного, а й світового спецавтопрому. Їх перші демонстраційні зразки було представлено на спеціалізованій виставці «IAV-2013», яка пройшла у місті Фарнборо (Великобританія) в лютому минулого року. Розробила їх канадсько-еміратська компанія «Streit Group», один із найбільших приватних виробників броневих автомобілів у світі. «Кугуар» уже перебуває на озброєнні армій таких країн як Алжир, Ангола, Ірак, Таїланд, Нігерія, Пакистан, а «Спартаном», окрім України, зацікавилася поки що лише Нігерія. У нашій країні збірку цих автомобілів здійснює Кременчуцький автомобільний завод.

«Кугуар» – повнопривідний броньований автомобіль з незалежною підвіскою і колісною формулою 4x4. Машина побудована на шасі «Toyota Land Cruiser», оснащується 4-літровим турбодизелем потужністю 240 к.с. або 4,5-літровим бензиновим двигуном потужністю 218 к.с. Коробка перемикачів передач механічна 5-ступінчаста. Підвіска броневих автомобілів ресорна з гідравлічними амортизаторами. Є система блокування коліс для підвищення прохідності машини. На «Кугуар» встановлюються колеса (305/70R16), які мають спеціальну вставку, що дозволяє рухатися при пошкодженні шини ще 50 км. Колісна база – 3180 мм, довжина – 5352 мм. Броньовик має кліренс 300 мм, а максимальну швидкість – 105 км/год. Місткість бака 180 літрів, запас ходу понад 800 км.

Окрім потужної «ходової», велику увагу конструктори «Кугуара» приділили

безпеці військовослужбовців. Так, корпус броневих автомобілів має клас захисту BR6. Броньове застосування автомобіля забезпечує захист аналогічно основному захисту корпусу. Зручне десантування особового складу здійснюється через задні люки. Деформуюче фарбування забезпечує зниження помітності і зменшення дальності виявлення машини.

Екіпаж, який складається з двох чоловіків (плюс шість чоловіків десанту), зручно розміщується в середині корпусу машини в спеціальних ковшеподібних підвісних кріслах, що унеможливають отримання компресійного перелому хребта при вибуху мін у разі наїзду на них. Дно броневих автомобілів виконано у V-подібній формі, що забезпечує захист від вибуху двох мін типу DM51.

Повертаючись до екіпажу, необхідно зазначити, що з метою підвищення ефективності виконання завдань для особового складу передбачено зручні піраміди для зберігання зброї, в корпусі виконано 8 бійниць для ведення вогню прикриття під час руху у всіх напрямках, а обертова башта дає можливість вести вогонь на 360 градусів.

Автомобіль обладнано системою опалення та кондиціонування повітря, а також сучасними засобами зв'язку. Конструкція машини передбачає встановлення засобів навігації. Прилади спостереження дають можливість спостерігати за противником як удень, так і вночі.

Щодо вогневої потужності, то як основне озброєння на «Кугуарі» використовуються 7,62-мм або 12,7-мм кулемети, а також 40-мм автоматичний гранатомет. Також можливо встановлювати інше озброєння.

«Спартан»

з найкращого боку, значно зміцнивши бойову міць підрозділів Національної гвардії України. Пересуваються на таких автомобілях також представники місії ОБСЄ в Україні і прикордонники. Наприкінці листопада неподалік Станиці Луганської бойовики намагалися підірвати «Кугуар» Держприкордонслужби за допомогою радіокерованого заряду. Прикордонники не постраждали, адже броневих автомобілів витримав удар.

«Спартан» – всюдихід масою майже 8 тонн на шасі Ford F550, оснащений турбодизелем V8 об'ємом 6,7 л і потужністю 400 к.с. Об'єм бака цього броневих автомобілів – 257 літри. Максимальна швидкість, якої він досягає, – 110 км/год. Колісна база – 3576 мм, довжина – 6020 мм, кліренс – 510 мм. Корпус броневих машини зварний, виготовлений із сталевих броньованих аркушів, розташованих під кутом. Бронювання забезпечує захист від стрілецької зброї калібру 7,62 мм з відстані 10 метрів.

Базове озброєння ідентичне тому, що встановлюється на «Кугуарі», проте вітчизняні автомобілі оснащені новітнім бойовим модулем «Сармат» від Державного київського КБ «Промінь». Він складається з крупнокаліберного кулемета та протитанкових ракет. В залежності від модифікації, це може бути дві ракети РК-2С з дальністю польоту 5 км, або чотири РК-3, що уражують цілі, зокрема, танки неприятеля, на відстані 2,5 км. Ефективність ракет комплексу ідентична ефективності ПТРК «Скіф», і забезпечує знищення навіть танків із системами створення активних перешкод.

Таким чином, можна із впевненістю сказати: українські військові нарешті отримали надійні та сучасні транспортні засоби, що прослужать гідну і довгу службу.

Полковник Володимир БАШТОВИЙ

«Кугуар»

1 вересня 2014 року, Харків. Це фото зроблено через кілька годин після повернення гвардійців на українську землю

коли стало відомо про перші втрати, а згодом, і полон його кращих людей. Кожного з них полковник Оксенюк особисто відбирав до складу резерву. 43 військовослужбовці частини і 27 мобілізованих ніколи не ділили одне одного на «кадрових» і «некадрових». І хоча до зони АТО вони вирушили просто збірним, тимчасово сформованим підрозділом, пережите разом зробило їх посправжньому рідними людьми. Про це свідчить і напис на прапорі, з яким поріділий резерв повернувся додому. Нині він зберігається в полку як найдорожча реліквія – «Ми... 70. Разом назавжди!».

Щодо матеріально-технічного забезпечення ВОРезу, то тилові служби частини постаралися, щоб військовослужбовці ні в чому не мали потреби. З транспортом теж все було гаразд. Екіпажі двох полкових БТРів уже чекали на ВОРез у місці тимчасової дислокації, адже відправилися до зони АТО ще у червні. Основні ж засоби пересування, вантажівки ЗІЛ, дякувати спонсорам

з компанії «Нібулон», обшили броньованими листами. На перший погляд, пересторога, але незабаром це зберегло не одне солдатське життя.

Бойове хрещення миколаївці пройшли на блокпосту, який наші військові почали зводити лише за два дні до їхнього прибуття. Дислокувався він навпроти села Маринівки Шахтарського району Донецької області, печально відомого українцям з фронтних зведень. Тривалий час цю місцевість контролювали терористи, звільнити її вдалося дорогою ціною. Саме під Маринівкою загинув командир роти запорізького полку НГУ лейтенант Богдан Завада, майбутній Герой України. Проте відігнали бойовиків недалеко. Вдень вони зазвичай відсиджувалися у посадках, а із настанням сутінок заходилися обстрілювати наші позиції з мінометів та чога поважче.

На питання, як скоро адаптувалися його підлеглі до таких умов несення служби, полковник В'ячеслав Краснопольський невесело посміхається:

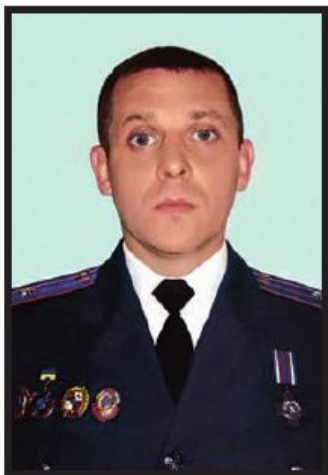
– Як себе поводити, куди бігти і куди стріляти, ми зрозуміли вже в перший день, точніше в першу ніч. Прибули на блокпост близько 15.00, а вже о 19.00 нас почали обстрілювати – вночі з мінометів, а на світанку запрацювали «Гради». На ранок втомлені були дуже, та коли зрозуміли, що настало затишшя, схопили лопати й почали обладнувати бліндажі. Працювали, не покладаючи рук, навіть їсти зварити не було коли, але до вечора укриття були готові. Звісно, ми люди військові, і свого часу навчалися й тактиці, й інженерній справі. Ось тільки закріплювати теоретичні навички довелося під обстрілами. Та на війні всі ці уміння приходять дуже швидко...

Тоді усі миколаївці уцілили, навіть осколком нікого не зачепило. Взагалі, доля довго берегла їх – майже місяць, що в бойових умовах виглядає цілою вічністю. А потім, ніби страшна жертва, яку затребував за поблажливості химерний бог війни – троє в один день. А наступного – ще кілька. Точної

цифри немає і нині, деякі воїни офіційно вважаються безвісти зниклими. За гіркою іронією долі, ці чорні дні припали на День Державного Прапора та День незалежності України...

23 серпня близько 10.00 миколаївці разом із ВО-

Резом запорізького з'єднання НГУ несли службу на блокпосту неподалік селища Лисичого Амвросіївського району. Аж раптом побачили колону, яка складалася переважно з вантажівок. Попередження зі штабу, що їдуть свої, вони не отримували. Втім, навіть здалеку було видно: це зовсім не свої. Машини рухалися з боку кордону із Росією, розташованого у якихось восьми кілометрах від блокпоста, де українських військ на той час просто не могло бути. Та й складалася колона з техніки російського виробництва – КамАЗів, «Уралів», «Газелей», що пересувалися у супроводі двох БТРів. У бінокль українці розгледіли й чоловіків у широкополіх капелюхах захисного кольору, які сиділи на

**майор
Олександр Смоляр**

броні. Вже в ході скорого бою гвардійці помітили, що на панамах деяких незваних гостей красуються зелені стрічки з написом: «Чечня». Та й зовнішність більшості з них безпомилково видавала уродженців Кавказу...

– Як пам'ятаєте, наприкінці серпня ситуація в зоні АТО складалася не на нашу користь. Сепаратисти за підтримки російських військ захоплювали нові території, нашим військам доводилося здавати позиції. З-під Амвросіївки сили АТО почали відходити ще 19 серпня, тож бойовики не сподівалися когось на тому місці зустріти, – розповідає полковник Краснопольський. – Звичайно, вони теж помітили наш блокпост, але спокійно рухалися просто на нього і навіть не зрозуміли, що заїхали прямісінько в засаду. Навпаки, зупинилися, діловито вийшли з машин, стали ламати наш прапор... Зухвалість зіграла терористам не на користь. В лічені хвилини гвардійцями було підбито три вантажівки з особовим складом та боеприпасами, що їхали попереду. Скільки знищили живої сили, точно не скажу, але, повірте, чимало: в такій колоні мало бути десь до двохсот бійців. Декільком заднім машинам вдалося розвернутися і поїхати, так що хтось уцілів – може, половина, може, й менше. Ми потім перевірили їх машини, знайшли документи, ноутбуки з цінною інформацією, зброю, зокрема, крупнокаліберні снайперські гвинтівки... Так удалося пересвідчитися у знешкодженні

**молодший сержант
Олександр Яриш**

передової групи спеціального призначення неприятеля.

У тому бою найбільше відзначилися перший заступник командира – начальник штабу одного з патрульних батальйонів підполковник Олександр Бабишен, начальник служби КЕС майор Олександр Смоляр, командир взводу лейтенант Олексій Цапенко, старший інструктор з водіння старший прапорщик Володимир Пшеничний, старший стрілець – кулеметник сержант Андрій Діхтяренко, командир відділення молодший сержант Олександр Яриш та стрілець старший солдат Олег Бабкевич.

Усіх цих військовослужбовців було нагороджено орденом «За мужність» III ступеня. Проте у цьому бою миколаївці зазнали перших втрат: майор Смоляр, молодший сержант Яриш та старший солдат Бабкевич удостоїлися державної нагороди

**старший солдат
Олег Бабкевич**

посмертно. Олександр Смоляру, також посмертно, було присвоєно військове звання «підполковник».

Невідомою залишається доля начальника служби озброєння полку майора Олексія Петрова. Після бою гвардійці отримали наказ негайно відходити в Амвросіївку, бо у бік блокпоста висунулися російські танки. Окрім трьох загиблих, миколаївці тоді не дорахувалися ще кількох людей. Згодом на зв'язок вийшли всі, окрім Олексія. В списках полонених майор Петров теж не значиться. Його однополчанам удалося дізнатися, що місцеві мешканці бачили, як чеченці, котрі повернулися підібрати загиблих, закопували два тіла. Перевірити цю інформацію, рівно як і розгорнути повномасштабну пошукову

**солдат
Юрій Смирнов**

діяльність наразі проблематично, адже даний район і досі перебуває під контролем сепаратистів...

До Амвросіївки гвардійці вирушили у компанії... чотирьох ДНРівців, які їхали в розгромленій колоні. Коли стало зрозуміло, що перевага в бою – за українцями, вони одразу ж здалися на милість переможців. Затримані підтвердили, що колона була дійсно чеченська, самі ж назвалися представниками місцевого козацтва. Щоправда, принаймні у одного «козака» при собі був російський паспорт.

Чому вони взяли до рук зброю, невже їх громадянські свободи дійсно утискала українська влада? Як не було їм шкода нівечити землю, котру вони нібито вважали рідною?

Після бою. 23 серпня 2014 року

Бомбити свої села? Перетворювати на катівні свої сільради і школи? Висаджувати в повітря мости через свої річки? Ламати життя своїм дітям? Позбавляти спокійної старості своїх старих?

Відповідей на ці питання військовослужбовці не отримали, та й особливо не намагалися. Вести задушевні бесіди із цим людським непотребом у них не було ані часу, ані повноважень. Гвардійці планували передати ДНРівців представникам СБУ або інших компетентних органів, але не встигли. А потім і передавати стало нікого – колона потрапила під обстріл і полонені згоріли разом із вантажівкою, в якій їх перевозили. Так і загинули донецькі «козаки» – страшно, даремно і безславно. Від рук своїх же спільників-доброзичливців, братушек-визволителів, російських військових...

Відходячи в Амвросіївку, гвардійці здогадувалися, що справи у сил АТО на даному напрямку не надто гарні. На околиці райцентру, неподалік птахофабрики, сепаратисти окопалися ще три дні тому – чи не їм на підмогу йшла чеченська колона? Тож коли миколаївський ВОРез прибув в Амвросіївку, там залишилося всього два блокпости, де спільно несли службу прикордонники та гвардійці, переважно з херсонської та запорізької частин. Проте щойно заступили на блокпост, надійшов наказ відходити, тепер уже в напрямку Маріуполя. Українські військові розділилися на дві колони, які попрямували різними тра-

Ще півгодини тому цей КамАЗ віз терористам зброю та боєприпаси

сами. До пункту призначення не дісталася жодна з них...

Колону, до складу якої, окрім миколаївців, увійшли кілька гвардійців із Золочева, Херсона та Одеси очолив заступник начальника управління Південного оперативно-територіального об'єднання НГУ з громадської безпеки полковник Сергій Махотін.

Висунувшись із Амвросіївки, гвардійці швидко дісталися до дислокованого неподалік райцентру блокпоста 5-го батальйону територіальної оборони «Прикарпаття», але з подивом з'ясували, що там нікого немає. Як виявилось пізніше, після активізації дій сепаратистів на даному напрямку бійці 5-го батальйону спочатку відступили, а згодом самовільно виїхали із зони АТО. Зупинити дезертирів намагався сам команду-

вач Сухопутними військами Анатолій Пушняков, та марно – вони відмовилися не те що повернутися до місця несення служби, але й навіть здати табельну зброю. Згодом головний військовий прокурор Анатолій Матіос заявив, що втеча батальйону «Прикарпаття» стала першопрчиною серії подій, які потягнули за собою трагедію під Іловайськом. За фактом відмови вчорашніх добровольців від зобов'язань несення військової служби було відкрито кримінальне провадження, проте чи поніхтось із них хоч якесь покарання наразі невідомо. А навіть якщо й так, хіба це втішить сім'ї загиблих? Чи поверне здоров'я пораненим?

Проїхавши повз покинутий блокпост, колона продовжила рух. Гвардійці були переконані, що 5-й батальйон не міг ніку-

ди подітися – просто відступив з боями і закріпився десь неподалік. Нарешті біля селища Войковського, що у двадцяти кілометрах від Амвросіївки, головна похідна застава помітила на узвишші бронетехніку із білими смугами – саме такі позначення використовують сили АТО. Запустили зелену ракету. Мовляв, зустрічайте, свої!

Сепаратисти, що розташувалися на позиціях, які ще до недавня займали прикарпатці, дійсно «зустріли» колону. Добре, хоч повне радушся виявити не встигли – близько третини бійців загоряли на свіжому повітрі і загали в техніку напівголі. Повертати назад гвардійцям було надто пізно. Більшість транспортних засобів – БТР, два ЗІЛи з військовослужбовцями і УАЗ «Хантер» – встигли проскочити через блокпост. Один ЗІЛ з особовим складом, три тилові вантажівки з бензином, боєкомплект і продуктами залишилися на шосе, підбиті терористами.

Відстрілюючись, основна частина колони в'їхала у селище Войковський. Гвардійці похапцем зайняли оборону приблизно в п'ятистах метрах від місця бою, але з подивом виявили, що їх ніхто не переслідує. Причина такої поблажливості ДНРівців з'ясувалася дуже швидко: в кількох кілометрах від селища стояв ще один блокпост неприятеля. Втім, по-перше, військовослужбовці про це ще не знали, а по-друге, не можна ж було кидати напризволяще хлопців, які застрягли в підбитих машинах! Останні передали по радіос-

танції, що вибиратися нема на чому – автомобілі горять. Та й якби котрийсь уцілів, виїхати, коли тебе зблизька обстрілюють з мінометів, АГСів та гармат БМП, завдання нереальне...

Проте вони змогли вийти з-під обстрілу. Не всі, на жаль, але майже всі. Дванадцять військовослужбовців вивів старший офіцер – психолог відділення по роботі з особовим складом миколаївського полку НГУ тоді ще капітан (незабаром його особиста мужність та відмінні командирські якості були відзначені достроковим присвоєнням чергового військового звання «майор») Сергій Капітонов. Цей військовослужбовець був старшим кузова машини, що перевозила особовий склад, тож приймати оперативне рішення щодо виходу військовослужбовців з-під обстрілу довелося саме йому.

– Гриміли вибухи, машини горіли, я не знав, скільки людей у мене залишилося. Пам'ятаю, як кричав: «Всі живі, руку вгору!»... Ми розосередилися і чимдуж побігли у напрямку околиці Войковського, до якої було не так уже й далеко – метрів 150, може 200. Проте це була абсолютно відкрита місцевість, що інтенсивно обстрілювалася! На щастя, ми без втрат дісталися спочатку до городів місцевих мешканців, а потім і до центру селища, – згадує майор Капітонов.

На сільській вулиці бійці побачили полковий БТР, який їхав прикривати ще кількох військовослужбовців, котрі в силу різних причин продовжували залишатися на полі бою. Бронемашині теж судилося згоріти на тому клятому шосе – у неї влучила протитанкова керована ракета. Бійці дивом уціліли, проте тяжко поранило командира, старшого офіцера групи бойової та спеціальної підготовки майора Євгена Вирича. На виручку відважному екіпажу вів їх броньований ЗІЛ, і теж був підбитий з міномета...

Відомо, що окрім групи майора Капітонова покинути шосе спромоглися ще троє гвардійців під керівництвом офіцера військової контррозвідки СБУ. Миколаївці молодший сержант Олександр Носов, старший солдат Володимир Антикало та військовослужбовець херсон-

ського батальйону НГУ солдат Дмитро Максимов дісталися найближчої «зеленки», проте незабаром потрапили до рук ДНРівців. На момент написання цього матеріалу ці військовослужбовці іще перебували у полоні. Безвісти зниклими вважалися командир патрульного батальйону підполковник В'ячеслав Саражан, старший офіцер групи бойової та спеціальної підготовки майор Євген Вирич та водій сержант Євген Валькович.

Офіційно було встановлено факт загибелі лише 33-річного мобілізованого солдата Юрія Смирнова. Однополчани, через щільність вогню, не мали можливості забрати з собою тіло за-

пробули недовго. Коли військовослужбовці побачили в бінокль новий блокпост, їм не залишалось нічого іншого, окрім як звернути у лісосмугу залягти там до ранку й просити підмоги. Проте щойно увімкнули радіостанцію, як незнайомі голоси глумливо запитали, чи зручно хлопці влаштувалися. Спробувавши вийти на зв'язок зі штабом по мобільному, і недовзі отримали СМС-повідомлення з номером «Гарячої лінії ДНР». Хтозна, чи вчили тих, хто це робив, прийомом психологічної війни, однак на нервах вони грали майстерно.

Голодні та виснажені гвардійці лежали у високій траві й дивилися у зоряне небо доне-

правлять бал саме вони, шукати їх не поспішали. На відміну від ДНРівців, які б одразу кинулися прочисувати лісосмугу, вони планомірно засилали дозорних і виставляли навкруги загнаних у пастку українців секрети. Нападів не боялися – розвідники, що підбиралися до них на світанку доповідали, що дозорні сплять і бачать десятий сон. Чужаки навіть не витрачали снарядів на обстріли, проте щоразу, як тільки українці вмикали рації, звіти лунали призови здаватися.

Гвардійці тягнули час. Вони розуміли, що приречені – з тих пір, як вони відступили з Амвросіївки, терористи добряче просунулися вглиб української території. 63 військові право-

«З поверненням, брате!»

гиблого. Його гвардійці відшукали й змогли поховати в рідній землі уже потім – за допомогою численних посередників та волонтерів. Для командування частини повернення всіх своїх людей – живими чи мертвими – справа честі...

Терористи швидко пристрілялися, їхні міномети уже добивали до околиці селища, де стояли уцілілі автомобілі. Три вантажівки та УАЗик «Хантер» – ось і все, що залишилося від колони. Але щойно гвардійці покинули Войковський і проїхали буквально лічені кілометри, як потрапили під гранатометний обстріл й втратили ще одну машину. Люди, на щастя, не постраждали, але ЗІЛ з усім майном згорів.

Вони розмістилися на двох останніх машинах, але в дорозі

цького степу. Зранку їх було 71, нині ж залишилося 63. А десь далеко, у іншому, мирному, житті лунали вибухи святкового салюту. Минали останні години Дня незалежності України...

На світанку військовослужбовці перемаскували машини й перевірили припаси. Порахували, що якщо витратити на трьох банку тушонки та півлітра води на добу, то протриматися можна три дні. Не ліпше було й з боєприпасами. Розвідка доповіла, що виходити гвардійцям нікуди. Прямо перед ними було селище Обрізне, де дислокувався ворожий блокпост. Справа, на перехресті біля залізничного переїзду, – іще один, а зліва розташувалась артилерія. Судячи по тому, як працювали гармати, там стояло не менше батареї.

Російські військові, а гвардійці не сумнівалися, що тут

охоронці виявилися остаточно відрізними від районів, підконтрольних силам АТО. В штабі їм нічим не могли зарадити, наказали виходити з боєм, хоча всі без зайвих слів розуміли: це чисте самогубство.

Три довжезні дні, сповнені утомою, голодом та безпорадністю провели гвардійці у «зеленці» неподалік селища Обрізного Амвросіївського району все ще Донецької області України. Але зрештою настав момент, коли потрібно було зважуватися на неминуче. Та й терпець переможців був не безкінечний. Вони поставили ультиматум: або гвардійці виходять за блокпост до селища, або вони накривають лісосмугу мінометним вогнем.

По рації українцям пообіцяли надати коридор і скинути координати точки виходу. На-

чальник інженерної служби миколаївського полку майор Юрій Нечитайло та мобілізований водій солдат Віктор Остапчук пішли першими, аби попередити, якщо помітять неладне, проте потрапили в полон до терористів. Солдат Остапчук через два тижні був звільнений. Повернення додому майора Нечитайла на момент написання матеріала залишалося питанням відкритим.

Не дочекавшись дозорних, військовослужбовці вирішили все ж таки виїжджати. Вони сподівалися вискочити з цього оточення за Обрізне, потім вистрибнути з машин і розосередитися, а там – може й пощастить комусь дістатися до своїх. Але щойно гвардійці звернули на вказану їм дорогу, з посадки виїхав БТР, який «відконвоював» вантажівки на прикордонний пункт, до якого насправді, було рукою подати. Процедура вимушеного перетину кордону багато часу не зайняла – у особового складу вилучили засоби захисту та особисті речі (зброю гвардійці перед виїздом привели у несправність та закопали у посадці), всіх перевірили міношукачами, а потім посадили в закриті тентами військові КамАЗи й відвезли у невідомому напрямку.

З КамАЗів, що зрештою зупинилися десь у полі в Ростовській області, перші два дні гвардійців випускали лише на допити. Спершу переписали прізвища, звання, номери частин, причому, все відбувалося в доволі пристойних рамках. А наступного дня показалися старі знайомі – чеченці та ДНРів-

«Ворез завдання виконав!» – командує частини доповідає полковник В'ячеслав Краснопольський

ські «козаки», яких миколаївці спільно з запорожцями не добили під Лисичим – і почалося пекло. Насправді, бойовики не ждали від українців видачі якихось військових таємниць. Знущалися з українців вони з кількох причин. По-перше, в одного з їхніх ватажків у колоні загинув брат. По-друге, терористи ніяк не могли повірити в те, що їх підвела власна самовпевненість, а гвардійці не чекали на них заздалегідь. Ну і по-третє, їм просто це подобалося. Вони, скажімо прямо, отримували задоволення від процесу. Не треба живописати подробиці тортур, які довелося пережити гвардійцям, досить зазначити, що половина особового складу повернулася з надрізами вух. Напевно, від рук цих людей під час чеченських кампаній загинув не один російський солдат. Та хто ж тепер згадає старі обра-

зи, коли ті, кого вчора називали бойовиками та екстремістами, раді старатися на службі ново-спеченій Російській Імперії?..

Все змінилося на третій день. Як у казці, в житті так не буває. У чистому полі виріс зразковий наметовий табір з лазнею та їдальнею. На допити до чеченців гвардійців уже не водили. Навпаки, дозволили помитися, видали спальні мішки і вперше за весь час нагодували гарячею їжею. Зароїлися телекамери, прибув навіть український консул! Щоправда, останній скорої допомоги не обіцяв, мовляв, такі питання швидко не вирішуються. Навіть дипломат не знав, що десь нагорі, де живуть самі янголи і президенти, вже прийнято рішення обміняти їхніх десантників на наших гвардійців.

Після від'їзду консула до наметів під'їхали вже знайомі гвардійцям КамАЗи і їм наказали завантажуватися. Увечері українських військових привезли в Таганрог і без жодних пояснень завели в літак. В повітрі він перебував недовго, а коли заходив на посадку, полонені зрозуміли, що прилетіли в Білгород. До літака підігнали автобуси, які привезли гвардійців на прикордонний пункт. Процедура обміну завершилася близько третьої ранку. Коли гвардійці ступили на українську землю, вони й повірити не могли, що все скінчилося.

А потім, як усі сві – переїзд у Харків, де можна було нарешті нормально поїсти та змінити брудну і подерту «польовку» на новенькі однострої, дострокове присвоєння групі військовослужбовців, серед яких були й брати Краснопольські, чергових військових звань, і нарешті, прибуття потягом у Миколаїв. Повний перон зустрічаючих, звуки духового оркестру, вигуки: «Ге-ро-ї!», море квітів та повітряних кульок і найрідніші очі мам, дружин, дітей. Дорослі чоловіки, мужні воїни не ховали сліз. Вони повернулися додому, чесно виконавши свій обов'язок.

А через півтора місяця військовий оперативний резерв миколаївського полку НГУ відправився в чергову ротацию в зону АТО. Повернутися живими обіцяли всі...

Підполковник Валерія АГІБАЛОВА,
фото солдата Андрія ГРИНГАУЗА
та з особистих архівів
військовослужбовців

«Як я тебе чекала...»

«ХОЧУ ПОВЕРНУТИСЯ У СТРІЙ...»

Добровільно ставши на захист держави, він встиг спровокувати на Сході України лише лічені дні. А нині боєць резервного батальйону спецпризначення Національної гвардії України «Донбас» 29-річний молодший сержант резерву Костянтин Юрійович Алексєєнко веде іншу битву – за одужання від наслідків тяжкого поранення.

Костянтин народився у місті Воронежі, у родині військовослужбовця (батько звільнився з Військово-Повітряних Сил у званні полковника). Закінчив технікум, здобувши фах інженера-електромеханіка, у 2005–2007 роках пройшов строкову військову службу у підрозділі зв'язу Збройних Сил України, пішов у запас з посади заступника командира взводу.

Протягом шести років Костянтин працював у столичному Управлінні Державної служби охорони, монтував і обслуговував системи охоронної сигналізації – як він жартує, завдяки роботі побував у оселях чи не всіх відомих людей.

А 19 січня 2014-го Алексєєнко вийшов на барикади Євромайдану...

– Раніше я і під час Помаранчевої революції стояв, і ось знову не стримався, коли розпочалося протистояння на вулиці Грушевського, – розповідає Костянтин. – Коли на барикадах хлопчак 15-16-річні б'ються – як тут всидіти мені, дорослому здорованеві з армійським досвідом? Що-вечора після роботи прямував на Майдан, бувало, і ночами там залишався, лише під ранок додому повертався – і одразу йшов на роботу. Був на Майдані й того ранку, коли розстріляли «Небесну Сотню»...

У травні, дізнавшись про створення у Нацгвардії резервних підрозділів, Костянтин звернувся до Північного територіального управління НГУ. Того ж дня протягом півтори години пройшов у поліклініці медкомісію і підписав контракт про проходження служби у військовому резерві. А вже за чотири дні, зібравши речі та одягнувши «камуфляж», у якому повернувся зі строкової, поїхав у новопетрівський навчальний центр НГУ, де формувалася батальйон «Донбас»...

Попри військову спеціальність, Костянтин наповнів на призначенні до бойового підрозділу. Його позивним стало прізвисько «Удав», здобує ще на початку строкової – за високий, майже двометровий зріст. А за місяць напружених тренувань, що тривали від ранку до пізнього вечора, за пропозицією колективу підрозділу кандидатуру молодшого сержанта резерву Алексєєнка було затверджено на посаді заступника командира взводу спецпризначення. На початку липня його підрозділ прибув на Донеччину, до міста Артемівська.

– Сепаратистів у місті було небагато, їхній невеличкий загін швидко вибили з будівлі прокуратури, – згадує Костянтин. – Запам'яталося, як першого ж вечора у місцевому парку було виявлено легковий «Фіат» без номерних знаків, грубо перефарбований у зелений колір, а всередині – значний вантаж вибухівки, а ще – карти, бронезилети, пістолети.

Ми розташувалися у кількох навчальних корпусах, перекривши три вулиці. Обладнали склади, їдальню, кімнату зберігання зброї. Виконували охоронні та «штурмові» завдання – наприклад, вилучили зброю під час «зачистки» автобаз. Гадаю, місцевим міліціонерам було відомо про цей склад, але більшість із них поводитися пасивно. Взагалі, на прохання допомогти інформацією вони здебільшого відмовчувалися...

Сержантські функції Алексєєнка полягали у контролі дій підлеглих, призначенні днювальних, забезпеченні взводу харчуванням та боєприпасами. Особливу увагу приділяв зберіганню зброї та дотриманню «сухого закону» (довелось пояснювати деяким бійцям, що «фронтові сто грамів» можуть бути смертельно небезпечними).

Костянтин брав участь у двох боях і знається: було справді страшно. 11 липня поблизу Горлівки, у селі Зайцевому, сепаратисти обстріляли з мінометів блокпост «Донбасу» і спробували його захопити. Завдяки прибуттю підкріплення, у складі якого був Алексєєнко, напад вдалося відбити, але Костянтин дістав тяжке поранення: кулею роздробило стегна.

Йому, напівживому від шоку та втрати близько трьох літрів крові, надали першу допомогу у Центральній лікарні Артемівська. Завдяки волонтерам розтрощені кістки зафіксували спеціальними апаратами, що врятувало Костянтина від ампутації ніг. Потім його транспортували до Харкова, а через десять діб літаком доправили до Вінницького військового госпіталю, де зробили операцію. Резервіст зі щирою вдячністю згадує лікаря-травматолога Олександра Васильовича Олейника, який «зібрав» його кістки й особисто контролював хід реабілітації: власноруч перев'язував, складав перелік вправ для тренування м'язів, усіяко підбадьорював пацієнта своїм оптимізмом і невичерпним гумором...

Лише коли почав одужувати у Вінниці, Костянтин повідомив про поранення дружину Ілону (раніше непокоївся, аби вона не поїхала до нього на Схід). За допомогою волонтерів Ілона перевезла чоловіка до столиці, де тривало його лікування у відомчих госпіталах. Наразі він перебуває вдома, поволі пересувається – спочатку в колясці, а нині – на милицях, якими його забезпечили волонтери. Вони ж надали й двомісячний запас необхідних медикаментів.

За місяць-два Костянтину доведеться перенести ще дві операції. А щоб уникнути атрофії колінних суглобів і знову стати на ноги, потрібні безліч зусиль, щоденні фізіотерапевтичні процедури і, звісно ж, чималі кошти. Зайвий раз підвестися з ліжка, зробити сьогодні бодай на кілька кроків більше, ніж учора – це маленькі перемоги над собою у битві за одужання, у якій його підтримують кохання дружини, допомога небайдужих людей та телефонні розмови з бойовими побратимами.

– Дуже хочу повернутися у стрій і знову захищати Україну, – каже Костянтин, і в його словах стільки впевненості, що віриш: гвардієць досягне своєї мети!

**Капітан Андрій ШАПОВАЛ,
фото з архіву родини АЛЕКСЄЄНКІВ**

ПОДВИГ ЗВЕРШИВ ЗА КЕРМОМ АВТОМОБІЛЯ

Новітня історія України складається з маленьких особистих історій людей нової генерації – тих, хто небайдужий до подальшої долі нашої держави, хто прагне змінювати країну на краще й захищає її зі зброєю в руках. Серед них чимало зовсім молодих людей, таких як 26-річний військовослужбовець за контрактом дислокованого у Львові Римниківського полку Національної гвардії України старший сержант Сергій Андреев, про якого однополчанинини кажуть: «Народився в сорочці...». Його подвиг відзначений державною нагородою. Опинившись під ворожим вогнем і зазнавши небезпечних поранень, Сергій не схибив, не злякався, далі виконував свої обов'язки – і врятував не лише своє життя, а й життя бойових побратимів...

Взагалі-то їм усім дуже пощастило – тим гвардійцям-«римникцям», які ввечері 27 липня здійснювали марш у районі населеного пункту Первомайського, що на Луганщині. Колона, у складі якої за кермом службового автомобіля ГАЗ «Соболь» перебував старший сержант Сергій Андреев, успішно вийшла з-під ворожого артилерійського обстрілу, як раптом на неї посипався град куль. Бойовики-сепаратисти стріляли з обох боків траси, із лісосмуг та навколишніх будівель. Сергій пригадує:

– Моя машина рухалася в середині колони – четвертою, за мною їхав санітарний автомобіль. Обстріл тривав протягом майже півгодини, причому найбільше бойовиків «цікавили» машини посеред колони – вочевидь, терористи гадали, що в них перебуває командування...

Нападники намагалися знищити водіїв, влучити в бензобаки або колеса машин, але колона продовжувала мчати на великій швидкості, і кулі минали воїнів. Аж раптом

Сергій відчув сильний поштовх, від якого в нього задзвеніло у вухах:

– Зрозумів, що поранений, коли спробував ворухнути головою – відчув біль. З шиї текла кров. Але треба було якнайшвидше проскочити небезпечну ділянку, тому я з усіх сил намагався тримати кермо й тиснув на газ...

Він вів машину ще кілька кілометрів, аж поки колона вийшла з-під обстрілу й зупинилася для перевірки особового складу та техніки. Відчуваючи слабкість і пекучий біль у потилиці, Андреев вийшов з машини й повідомив товаришів про своє поранення. Колеги одразу ж підхопили його й занесли до «санітарки», де Сергію почали надавати допомогу медики. Тим часом його місце за кермом зайняв інший водій, і колона продовжила рух за визначеним маршрутом...

За дві години Сергія доставили до військового шпиталю в місті Ізюмі, де йому зробили операцію з видалення з його шиї авто-

матної кулі калібру 5,45 мм, яка засіла біля хребця, вочевидь, зрикошетивши всередині кабіни. Ще одна куля, найвиродніше – випущена зі снайперської гвинтівки, пройшла навиліт біля сонної артерії. «Був на волосину від смерті!» – констатували лікарі.

На щастя, поранення швидко загоювалися, і вже за десять днів лікарі дозволили старшому сержанту Андрееву їхати додому. На львівському залізничному вокзалі разом з однополчанами Сергія зустрічали дружина Лілія та чотиримісячна донька Віталіна...

– Коли у квітні я у складі підрозділу вирушив на Схід, доньці було лише три тижні. Така крихітка, яку хотілося захистити, прикрити собою... – розповідає Сергій. – Звичайно, тяжко було тоді залишати родину, але в цьому полягав мій обов'язок. Та й хіба можна спокійно спостерігати, як якісь покидьки грабують, гвалтують, вбивають людей на Сході держави? Ми воюємо не за гроші, нагороди, чи «корочки» учасника бойових дій, а за Україну, за наших батьків, жінок і дітей...

Сергій народився на Кіровоградщині, змалку займався спортом, віддаючи перевагу східним единоборствам, здобув звання кандидата в майстри спорту з карате-до.

2012 року, закінчивши Львівський державний університет фізкультури та спорту, вступив на військову службу за контрактом до внутрішніх військ МВС. Спочатку служив у підрозділі спецпризначення, згодом обійняв посаду командира автомобільного відділення.

У районі АТО Сергій провів близько 80 діб – разом із колегами-водіями забезпечував перевезення особового складу, продуктів, пального, боєприпасів під Маріуполем та Слов'янськом. На запитання, що допомогло йому з честю пройти всі випробування, він відповів:

– У мене є мрія: я хочу жити зі своєю родиною в чудовому Львові, у вільній державі, виховувати дітей і далі служити в Національній гвардії. Коли в людини є мрія і віра, їй нічого не страшно й усе збудеться...

Указом Президента України від 14 серпня 2014 р. старшого сержанта Сергія Андреева нагороджено медаллю «За військову службу Україні».

**Підполковник запасу Сергій ГВОЗДЕЦЬКИЙ,
фото майора Олега ТІХОВА**

ПОКЛИКАННЯ – БОРОНИТИ РІДНУ ЗЕМЛЮ

У вересні Указом Президента України військовослужбовець Національної гвардії молодший сержант за контрактом Дмитро Хойна був нагороджений медаллю «За військову службу Україні».

Дмитру лише 21. Бути удостоєним державної нагороди у такий юний вік – велика рідкість і велика честь, навіть у наш військовий час. Проте молодший сержант Хойна дійсно належить до гогорти захисників Вітчизни, гідних найвищих відзнак.

Молодший сержант Хойна – один із тих мужніх відчайдухів, хто навесні до останнього тримав оборону оточеного сепаратистами військового містечка луганського полку внутрішніх військ – власне, саме у цій частині юнак

розпочав службу у жовтні 2010-го солдатом-строковиком, а згодом залишився на контракт.

Дмитро – один із тих відважних гвардійців, хто сам добровольцем зголосився їхати у зону АТО (щоправда, єдиний близький людині – батьку – про своє безпечне від'їздження нічого на сказав, щоб зайвий раз не хвилювати).

Зрештою, молодший сержант Хойна – один із тих безстрашних патріотів, хто пролив кров за Батьківщину. 12 серпня Дмитро був поранений у голову під час бою на блокпосту неподалік Горлівки на Донеччині. Гвардійця доправили до шпиталю, надали медичну допомогу. «Ну, хлопче, доведеться тобі в нас трохи затриматися», – констатував лікар, завершивши перев'язку. Натомість Дмитро ка-

тегорично відмовився від госпіталізації і вже за кілька годин повернувся на блокпост, де тримали оборону його товариші.

– Я не міг вчинити по-іншому, адже тоді я був потрібен не просто моїм однополчанам – моїм братам, із якими їв з одного казанка, із якими пліч-о-пліч йшов у бій, – пояснює молодший сержант Хойна. – Я жодним чином не вважаю свій вчинок якимось героїським, я вважаю його просто правильним. Лише одне шкода – коли батько дізнався, що мене поранено, не стримався і розплакався. Але він має розуміти – я військовий, моє покликання – боронити рідну землю, Україну...

Майор Сергій ДІДИК

14 листопада 1939 року світ побачив наказ НКВС СРСР № 001389 «Про організацію та переформування частин конвойних військ». Серед заснованих відповідно до цього документу військових частин був і 223-й конвойний полк військ НКВС – його формування почалося 24 листопада. З тих пір минула ціла епоха, упродовж якої неодноразово змінювалися і назва частини, і її місце дислокації, і навіть дата, коли військовослужбовці відзначають День частини!

Так, 75-річний ювілей військового колективу, що нині іменується 2-ою окремою Галицькою ордена Червоного Прапора бригадою Національної гвардії України, було відзначено 10 вересня поточного року. Чому не в листопаді? Тому що у виключних випадках дату проведення щорічного свята у частині може бути змінено на честь певної пам'ятної події у її службовій біографії. Для галичан такою подією стала героїчна оборона Ромнів та згодом Вороніжа, що на Сумщині, яка тривала з 10 по 13 вересня 1941 року, тож у 1996 році відповідним Наказом міністра внутрішніх справ України дату початку цих кровопролитних боїв було встановлено Днем бригади. До речі, докладніше про оборону військовими правоохоронцями Ромнів та згодом Вороніжа, докладно розказано у №24 нашого часопису, що вийшов напередодні 70-річного ювілею Галицького з'єднання.

Втім, у зіткнення з ворогом військовослужбовці 223-го полку вступили вже у перший день війни. І це цілком зрозуміло, виходячи із місця дислокації підрозділів частини – на самісінькому західному кордоні країни. На той час бійці 223-го полку уже близько півтора роки виконували службово-бойові завдання, притаманні конвойним частинам того часу: охорона тюрем та конвоювання засуджених та підсудних у Львові, Луцьку, Рівному, Станіславі (тодішня назва Івано-Франківська) Дрогобичі та Перемишлі (нині – польське місто Пшемисль).

У Львові управління та підрозділи частини розміщувалися на нинішній вулиці Клепарівській, у колишньому Будинку інвалідів, побудованому за наказом імператора Франца-Йосипа I у 1863 році. Це був один із чотирьох подібних закладів в Австро-Угорській Імперії, на зведення якого було виділено 700 тис. золотих гульденів та землі Пилиховської долини з дубовим гаєм. У корпусах, побудованих за проектом знаменитого датського архітектора Теофіля Гансена (прообразом головної будівлі послужив Віденський арсенал, автором якого

був теж Т. Гансен) мешкали до п'ятисот військових інвалідів та ветеранів, які не мали засобів для самостійного утримання, і жили у закладі державним коштом. У міжвоєнний період будівлі використовували для потреб інвалідів і ветеранів польського війська. У 1939 році там стало дислокуватися «ядро» 223-го конвойного полку. Туди ж військові правоохоронці повернулися після звільнення Львова у 1944-му й розміщувалися там до початку 1970-х років, аж поки отримали своє окреме військове містечко. І нині ця цінна пам'ятка архітектури слугує людям у погонах – тут знаходиться Львівський державний університет безпеки життєдіяльності.

Проте повернемося у перший день Великої Вітчизняної. Ветерани розповідають, що на світанку 22 червня 1941 року черговий однієї із рот сержант Волков ішов через плац для доповіді черговому частини, коли одна з перших бомб, скинутих німецькою авіацією на Львів, розірвалася поруч із бійцем, смертельно його поранивши. Це була перша воєнна втрата 223-го конвойного полку військ НКВС.

Уже 22 червня особовий склад приступив до несення бойової служби відповідно вимог воєнного часу – було посилено варту у пенітенціарних закладах, прийнято під охорону такі важливі об'єкти як електростанції, радіостанції, головпоштамт, газовий і нафтоперегонний заводи, розпочато патрулювання вулиць міста. Але незабаром після початку війни військовослужбовцям 223-го полку довелося покинути і Львів, і інші міста дислокації підрозділів. Головним завданням конвойників стала термінова евакуація ув'язнених. Проте виконували вони і суто воєнні функції. Так, 29–30 червня 1941 року за наказом командування 6-ї армії один із батальйонів полку прикривав відхід частин Червоної Армії, зайнявши оборону на східній околиці Львова. Виконавши це завдання, частина розпочала відхід за маршрутом Сихів – Рогатин – Тернополь (тодішня назва Тернополя), що проходив «под

непосредственным воздействием авиации противника»...

Груддю зустрів ворога і особовий склад дислокованого в Перемишлі роти 223-го полку. Діючи спільно з прикордонниками, бійцями підрозділів 99-ї стрілецької дивізії Червої Армії та батальйонами Перемишльського укріпленого району, вони тричі вибивали із міста частини німецької 101-ї піхотної дивізії. Ворог у кілька разів перевершував захисників прикордонного містечка у живій силі, не говорячи вже про кількість артилерії та важкої бронетехніки, проте ті неймовірними зусиллями знаходили у собі снагу чинити опір. Перемишль радянські війська утримували до 27 червня, завдавши загарбникам значних втрат.

Здобувши славу на полях Великої Вітчизняної, 17 серпня 1944 року полк повернувся у Львів, проте на штати мирного часу його було переведено лише з початку 1947 року. 20 липня 1951 року 223-й полк конвойних військ НКВС було переформовано у 44-й загін конвойної охорони УМВС Львівської області. 20 березня 1952 року було сформовано 6 окремих команд: в Тернополі, Рівному, Луцьку, Чернівцях, Станіславі та Ужгороді, а також одну команду у Львові, при управлінні частини. У 1950-х роках загін неодноразово змінював назву та ступінь підпорядкування, аж поки у 1968 році не став 473-м конвойним полком МВС СРСР. У той час підрозділи полку охороняли 16 колоній у п'яти областях Західної України і виконували завдання з перевезення засуджених залізницею за сімома плановими маршрутами. Підрозділи частини, дислоковані в обласних центрах, також обслуговували обласні суди і військові трибунали в цих областях.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 4 травня 1985 року за заслуги у збройному захисті Батьківщини, успішне виконання оперативно-службових завдань, високі показники бойової підготовки та з нагоди 40-ї річниці з Дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні, 473-й конвойний полк МВС СРСР було нагороджено орденом Червоного Прапора.

НАЗАВЖДИ У ЛАВАХ З'ЄДНАННЯ

**генерал-майор
Сергій
КУЛЬЧИЦЬКИЙ**

З 2005 по 2010 рік посаду командира Галицького з'єднання обіймав Сергій Кульчицький. В житті нечасто так буває, коли підлеглі готові йти у вогонь і в воду за своїм начальником, але у цьому випадку все так і було. Коли полковник Кульчицький пішов на підвищення до Головного управління і одягнув генеральські погони, в бригаді продовжували пильно слідкувати за його успіхами і щиро ним радіти. Трагічна загибель Сергія Петровича стала непоправною втратою для всього особового складу з'єднання.

29 травня у небі неподалік міста Слов'янська Донецької області бойовиками-сепаратистами був збитий вертоліт Мі-8МТ Національної гвардії України, який виконував плановий обліт блокпостів НГУ, пов'язаний із доставкою продуктів харчування та ротацією особового складу. Внаслідок трагедії загинули шестеро гвардійців – генерал-майор Сергій Кульчицький, полковник Сергій Бульдович, майор Віталій Курилович, капітан Сергій Кравченко, прапорщики Валентин Білошкурський, Віктор Ліпський та шість співробітників органів внутрішніх справ.

14 листопада на Донеччині на честь героїв, які поклали життя у боротьбі за незалежність України, встановили Пам'ятний хрест.

У церемонії взяли участь голова Донецької обласної державної адміністрації Олександр Кіхтенко, заступник командувача Національної гвардії України генерал-лейтенант Микола Балан, начальник Західного територіального управління НГУ генерал-лейтенант Юрій Аллеров, виконуючий обов'язки мера Слов'янська Олег Зонтов, представники ОВС, громадськості, рідні та друзі загиблих.

Плакають пам'ять про однополчан і у їхніх військових колективах – усіх загиблих наві-

чно зараховано до списків частин, і на вищому державному рівні – полковника Бульдовича, майора Куриловича, капітана Кравченка, прапорщиків Білошкурського та Ліпського по смертно нагороджено орденом «За мужність» I ступеня, а генерал-майору Кульчицькому присвоєно звання Героя України.

Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта» у листопаді 2014 року, за рекомендацією Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів і карток в Україні, вирішило здійснити випуски серії поштових конвертів «Героям Слава!», присвячених Героям України, які загинули в зоні проведення антитерористичної операції. Зокрема, художником Віктором Тараном був розроблений ескіз поштового конверта із портретом генерал-майора Сергія Кульчицького.

Безперечно, цей захід не перший, і не останній у благородній справі увічнення героїв новітньої історії України. Ми – вдячний народ. Але як би, все-таки, хотілося, щоби герої не йшли у вічність, а продовжували жити поруч із нами...

**Майор Сергій ДІДИК,
фото підполковника Вадима ГОЛУБА**

30 квітня 1986 року 473-й конвойний полк був переформований в 16-ту окрему Червонопрапорну конвойну бригаду. Окрім «профільних» завдань військові правоохоронці брали участь у Афганському конфлікті, підтримували громадський порядок під час заворушень у населених пунктах Вірменії та Азербайджану наприкінці 1980-х.

21 грудня 1991 року військовослужбовці з'єднання одними із перших у внутрішніх військах присягнули на вірність Українському народові. 10 лютого 1992 року 16-ту конвойну бригаду було перейменовано в 2-гу окрему конвойну бригаду МВС України. У 1999 році Указом Президента України з'єднанню було присвоєно почесне найменування «Галицьке».

Нині це бригада Національної гвардії України, чий підрозділ дислокований у Львові, Тернополі, Рівному та Ужгороді. У самій її назві – Галицька ордена Червоного Прапора – поєднується сьогоднішня і минула. І хоча в наші дні подекуди можна почути думку, що радянські почесні найменування стали анахронізмом, тож їх потрібно скасувати, мало хто замислюється над тим, що присвоювалися вони за реальні бойові заслуги особового складу, переважно у боротьбі із фашистськими загарбниками. А на чому, як не на знанні про подвиги батьків і дідів, та наслідуванні їхніх ратних традицій ґрунтується виховання патріотів України?

Нинішні військовослужбовці виявляють себе достойними нащадками славетних попередників. Неодноразово відзначилися галичани у зоні проведення антитерористичної операції на Донбасі. Так, у ніч з 28 на 29 серпня екіпаж БТР-4Е у складі капітана Назарія Ясінського та прапорщиків Володимира Стороженка і Василя Малицького взяв участь у бою під населеним пунктом Комісарівка Донецької області, в ході якого вів прикриття штурмових груп підрозділів НГУ, забезпечив їх вогневу підтримку та евакуацію поранених з поля бою під танковим та стрілецьким вогнем противника.

Навічно у пам'яті військовослужбовців з'єднання і їхній колишній комбриг, Герой України генерал-майор Сергій Кульчицький, який загинув разом із бойовими побратимами 29 травня під Слов'янськом...

Відзначали 75-ту річницю бригади скромно – у нинішню пору гвардійцям не до святкування. Військовослужбовців частини привітав начальник Західного територіального управління Національної гвардії України генерал-лейтенант Юрій Аллеров, представники Державної пенітенціарної служби України, ветерани військової частини, та духовенства. Голова військового капеланства Львівщини отець Степан Сус подарував військовослужбовцям бригади ікону Божої Матері. Хочеться сподіватися, що вона оберігатиме галичан від усяких негараздів і вони завжди повертатимуться додому живими і здоровими.

**Підполковник Валерія АГБАЛОВА,
підполковник у відставці Юрій ВАВРИСЮК,
фото підполковника Вадима ГОЛУБА**

ТАКІ РІЗНІ ГВАРДІЇ

У попередньому номері «СЧ» ми розповідали про гвардійські формування, що в різні часи існували на території майбутньої незалежної України. Тепер, як і обіцяли, знайомимо читачів із національними гвардіями різних держав світу.

Отже, як уже йшлося раніше, підрозділи, що офіційно іменували себе гвардіями, спершу з'явилися у середньовічній Італії. Так називали себе мешканці вільних ломбардських міст, які збиралися у загоны народного ополчення для боротьби із германцями щодо захисту свого суверенітету.

Проте першим прототипом сучасної національної гвардії як військового формування із правоохоронною функцією можна вважати Французьку Національну гвардію. Її було створено Установчими зборами Франції під час Великої Французької революції 1789 року для наведення ладу на вулицях столиці. Її першим командувачем було призначено відомого політичного діяча, учасника війни за незалежність США маркіза Жильбера Лафайє. Під його керівництвом гвардія швидко набула статусу головної озброєної сили міста, а сам Лафайє на займаній посаді вважався однією із найвпливовіших осіб Франції. Наступного року гвардійські підрозділи було сформовано в усіх великих містах, а їхня чисельність дійшла до 300 тис. Завдання гвардійців полягали в охороні порядку, ліквідації заворушень, що їх періодично влаштовували в різних куточках країни невдоволені новим режимом, та, за потреби, – захисті територіальної цілісності Франції від зовнішнього втручання. Національна гвардія Франції проіснувала майже століття і була розформована в 1872 році.

Зазначимо, що Французька Національна гвардія не має нічого спільного із жандармерією. Вона не була ані її попередницею, ані прообразом. Обидва формування були засновані майже одночасно (жандармерія – на два роки пізніше) і діяли паралельно, функціонально доповнюючи одне одного. Жандармерія, як відомо, існує і дотепер, причому, може похвалитися... власною гвардією. Жандармська частина, що має назву Республіканська гвардія, дислокована у Парижі, її чисельність складає 3,2 тис. правоохоронців. Гвардійці охороняють урядові будівлі, патрулюють (зокрема, верхи) центральні райони міста, беруть участь у церемоніальних заходах. Окрему увагу хотілося б приділити справі, дещо незвичній для нас, але від цього не менш важливій – серед завдань гвардійців окремим пунктом зазначено, що вони мають забезпечувати транспортування

Військовослужбовець підрозділу почесної варті Національної гвардії Азербайджану

донорських органів. Виходить, що жандарми рятують життя співвітчизників і у такий спосіб, адже хто, як не водії-аси за кермом спецавтомобілів, спроможні якнайшвидше подолати величезні затори на паризьких вулицях!

Ще одна гвардія існувала давно і недовго, всього лише кілька місяців, проте без неї наш перелік був би неповним. Згадка про неї й завершимо розповідь про наших французьких тезок. Отже, Конституційною гвардією називалася особлива військова частина, створена в революційній Франції для охорони колишнього монарха і його палацу після розформування королівського військового дому, тобто розпуску королівської свити. Проте, як відомо, через рік короля Людовика XVI було страчено, відповідно відпала необхідність і в охоронцях – частину розпустили.

Тепер перемістимося в більш близькі до

формуванням, вона входила до складу міністерства оборони країни, проте підпорядковувалася президенту і міністру внутрішніх справ. А в Нікарагуа воєнізоване формування із такою назвою виконувало функції одразу армії, жандармерії і прикордонної охорони з 1925 по 1979 рік.

Гвардії, що уособлюють цілі збройні сили тієї чи іншої країни, існують і в наші дні. Так, Національна гвардія Республіки Кіпр покликана захищати незалежність і територіальну цілісність цієї острівної держави. Вона комплектується відповідно до місцевого законодавства про загальний військовий обов'язок військовослужбовцями строкової служби та контрактниками і має у своєму складі сухопутний, морський та повітряний компоненти.

А ось, наприклад, в Іспанії гвардія є воєнізованим поліцейським формуванням, аналогом жандармерії. З моменту свого заснування у 1844 році Цивільна гвардія виконує різні правоохоронні функції. Наразі це: підтримання громадського порядку та попередження злочинності; реалізація прикордонного поліцейського та митного контролю, боротьба з контрабандою; забезпечення порядку на міжміських автомагістралях; збір та аналіз інформації, що має відношення до громадської безпеки, зокрема, організації терористичної діяльності; транспортування підсудних, засуджених та свідків тощо.

Щодо національних гвардій пострадянських країн, то окрім України однойменні відомства існують також у Грузії, Азербайджані, Узбекистані та Киргизстані. Проте спільна у них тільки назва – устрій та завдання суттєво відрізняються.

Наприклад, НГ Грузії хоч і має славетну воєнну історію, проте нині вона не має у своєму складі бойових підрозділів, а її функції зосереджуються на виконанні мобілізаційних завдань та допомозі уряду в разі виникнення

надзвичайних ситуацій природного, екологічного або техногенного характеру. Національну гвардію Грузії було сформовано 20 грудня 1990 року й укомплектовано, в основному, добровольцями та колишніми офіцерами Радянської Армії, уродженцями Грузії, що повернулися на батьківщину, аби продовжити службу в національних збройних силах. Саме гвардія стала основою місцевого регулярного війська. Її військовослужбовці брали участь у громадянській війні 1991–1993

Урочистий виступ вершників Французької республіканської кінної гвардії під час військового параду на честь Дня взяття Бастилії 14 липня 2012 року

нас часи, але в інший куточок світу. Так, у XX столітті національні гвардії існували у країнах Центральної та Південної Америки. Національна гвардія Сальвадору, що функціонувала з 1912 по 1992 рік, була суто жандармським

років, південноосетинському та абхазькому конфліктах. У 2000 році Нацгвардію Грузії було реформовано і суттєво скорочено – наразі її чисельність (не враховуючи резервістів) складає близько п'ятиста осіб.

Національна гвардія Азербайджану входить до структури Особливої державної служби охорони і має чисельність близько 2,5 тис. військовослужбовців. Гвардійці охороняють урядові будівлі, зокрема, парламент та адміністрацію президента країни, а також такі стратегічно важливі об'єкти як нафтопровід Баку–Тбілісі–Джейхан та Південно-Кавказький газопровід. Цікаво, що паралельно із НГ функціонують і внутрішні війська МВС Республіки, які виконують стандартні для цієї структури завдання – беруть участь в охороні громадського порядку та профілактиці масових безладів у населених пунктах, охороняють важливі державні об'єкти, супроводжують спецвантажів, розшуковують та затримують осіб, що втекли з-під варти тощо.

Більш складна структура у Національній гвардії та внутрішніх військ Киргизстану. До недавня гвардія і ВВ республіки виконували завдання за призначенням у межах відомств, яким підпорядковувалися, НГ – Міноборони, а ВВ – Міністерству внутрішніх справ. Проте у березні поточного року

Президент країни підписав указ про включення внутрішніх військ МВС до складу Нацгвардії, відтепер самостійно діючої структури, що підпорядковується Президенту Республіки. Внутрішні війська Киргизстану виконують завдання з охорони важливих державних об'єктів та спецвантажів, охороняють виправно-трудова установи та здійснюють конвоювання підсудних і засуджених, допомагають органам внутрішніх справ у охороні громадського порядку. Національна ж гвардія покликана захищати конституційний устрій держави, її суверенітет та територіальну цілісність, боротися із проявами тероризму та виконувати інші завдання, визначені керівництвом держави. Зазначимо, що служба в Нацгвардії Киргизстану вважається справою престижною і відбір майбутніх гвардійців здійснюється за досить високими критеріями. Так, окрім міцного здоров'я, відмінних фізичних та морально-психологічних якостей, враховуються і такі фактори як, наприклад, зріст. Якщо юнак нижчий за 175 см, а це для уродженців Середньої Азії стать мало не багатирська, то про кар'єру в лавах гвардії йому не варто навіть мріяти...

Тепер розповімо про найбільш потужну і, напевно, найвідомішу в світі гвардію – Національну гвардію Сполучених Штатів Америки. Її бійці з гордістю стверджують, що їхнє відомство старіше навіть за саму американську націю. І небезпідставно, адже перші частини Нацгвардії – 101-й артилерійський полк, 181-й та 182-й піхотні полки, а також, 101-й інженерний батальйон Національної гвардії Массачусетса були прямими нащадками полку Массачусетської затоки, створеного першими поселенцями понад 370 років тому.

Нині це вид Збройних Сил США, чії формування функціонують у кожному штаті чи території США, тож він має подвійне підпорядкування – уряду свого штату і федеральне. Система комплектування Національної гвардії унікальна тим, що служба тут поєднується із роботою за основною спеціальністю. Щороку до її лав поступає в середньому 60 тис. чоловіків і жінок. Вони зобов'язані проходити бойову підготовку під час індивідуальних та групових занять (сорок вісім 4-годинних програм по вихідних днях на рік та двотижневі табори збори), а також командно-штабних навчань, які проводяться спільно із регулярними частинами. Керівники організації та підприємств повинні всіляко сприяти своїм співробітникам безперешкодно виконувати службові обов'язки в гвардії, інакше на них очікують суворі санкції, включно до кримінальної відповідальності.

Таким чином, Нацгвардія США являє собою так званий організований резерв Збройних сил держави, який може бути активова-

Крім того, військовослужбовці НГ США масово залучалися до участі у військових кампаніях в Іраку та Афганістані. Через останню пройшло понад 300 тис. гвардійців, тобто переважна більшість, адже чисельність формування на 2004 рік становила 450 тис. військовослужбовців. Таким чином, в Іраку представники Нацгвардії становили 43, а в Афганістані – 55 відсотків американського військового контингенту. Чимало військовослужбовців брали участь у операції «Буря в пустелі», та й у наші дні тисячі гвардійців перебувають у бойових відрядженнях у різних кутках світу – від Багдада до Косова. В цілому, гвардія так чи інакше залучалася до всіх великих військових конфліктів за участю США, окрім війни у В'єтнамі. Тож свого часу журналісти і громадські діячі звинувачували військових функціонерів у корупції, адже неможливі американці призовного віку зазвичай потрапляли на службу в армійські частини, а «біла кістка» (яскравий приклад – майбутній президент США Д. Буш-молодший)

відсиджувалася вдома, у підрозділах Нацгвардії. Правда це чи ні, наразі з'ясувати не будемо. Зазначимо лише, що після подій 11 вересня сектор безпеки держави було суттєво реформовано, і нині гвардійці мають навіть більше шансів взяти в руки бойову зброю, ніж їхні побратими з інших відомств.

Звичайно, для того щоб мати у своєму розпорядженні стільки добровольців, готових, якщо батьківщина накаже, і рятувати, і воювати, американський уряд проводить політику стимулювання добровольців. Окрім основних

виплат за службу, гвардійці мають право на надбавки для сплати за житло, грошові компенсації для придбання уніформи (від 200 до 1200 дол. на рік), оплата витрат на лікування, а також можливість отоварюватись у військових крамницях та заправляти автомобілі на військових заправках, де ціни вдвічі нижчі, ніж у середньому по країні. А після 20 років служби гвардійці отримують суттєві надбавки до пенсії.

Ось так ми розглянули основні (проте далеко не всі!) гвардійські формування держав світу. Всі вони однакові за назвою, проте далеко не завжди схожі за родом діяльності. Звичайно, свої, властиві тільки їй особливості будуть і у новонародженій Національній гвардії України. Її завдання визначають законодавці, але характер та обличчя – тільки ми, військовослужбовці. Тож давайте намагатися бути не тільки рішучими і сміливими, але й розумними і гуманними, щоб не соромно було перед нашими нащадками – майбутніми гвардійцями.

Підготувала підполковник
Валерія АГБАЛОВА,
фото <http://www.pzaku.net>
<https://wikipedia.org>

Більшість військового контингенту США в Афганістані – представники Національної гвардії США

ний у стислий термін для виконання завдань як усередині країни (ліквідація наслідків стихійних лих, підтримання правопорядку у разі масових заворушень тощо), так і для підтримання сухопутних та Військово-повітряних сил під час здійснення військових операцій за межами США. Коли виникає потреба у залученні великих ресурсів, уряд держави оголошує мобілізацію і частини Нацгвардії включаються до складу регулярних військ. Слід зазначити, що окрім піхотних підрозділів, існує й потужна Повітряна національна гвардія, яка оснащена різноманітними зразками авіатехніки – від транспортних і рятувальних гелікоптерів до літаків-винищувачів останнього покоління.

Із відносно нещодавніх прикладів залучення особового складу гвардії – пошукові заходи, внаслідок яких був затриманий винуватець вибухів на Бостонському марафоні в квітні 2013 року американець чеченського походження Джохар Царнаєв; подолання наслідків урагану Катріна у серпні 2005 року (в зоні надзвичайного лиха працювали 43 тис. гвардійців); охорона громадського порядку після терористичної атаки 11 вересня 2001 року у Нью-Йорку; боротьба із масовими безладдями у Лос-Анджелесі в 1992 році.

ПИЛИП КОНОВАЛ: НАГОРОДА ЗА ДОБЛЕСТЬ

У кожної країни є особливі нагороди, які вручаються виключно за ратні подвиги. Але небагато із них мають, до того ж, цікаву «біографію» і всесвітню славу.

Британський Хрест Вікторії по праву за-слуговує на звання відзнаки, яку мріють мати у своїх зібраннях усі колекціонери. Але мало кому по кишені таке задоволення. Так, Хрест Вікторії, здобутий в роки Другої світової війни сержантом Королівських військово-повітряних сил Норманом Джексоном, було продано на аукціоні за 235 тис. фунтів. А вже через два роки ціна на подібну нагороду зросла майже вдвічі: Хрест, що належав капітану Альфреду Шауту, який відзначився під час Дарданельської операції 1915 року, пішов з молотка у Сідней за 1 млн. австралійських доларів (близько 410 тис. фунтів).

Неважко здогадатися, що така цінність Хреста Вікторії впливає із його рідкості. З моменту заснування відзнаки у 1855 році пройшло уже понад півтора століття, але на сьогоднішній день відбулося всього 1357 нагороджень. Прямо скажемо, небагато як для країни, котра весь цей час вела майже безперервну череду воєнних кампаній. До того ж, удостоїтися Хреста Вікторії довгий період часу могли не лише громадяни Об'єднаного Королівства, але і його колоній та домініонів. Також, відповідно до статуту нагороди, її можуть одержати військовослужбовці будь-якого звання, будь-яких видів та родів збройних сил та цивільні особи під військовим командуванням...

Проте вона із самого початку не замислювалася як масова. Заснований королевою Вікторією у розквіті Британської імперії, однойменний хрест є найвищою британською воєнною відзнакою. І вручається він лише за безпрецедентний прояв особистої мужності воїна перед обличчям ворога. Причому, останнє слід розуміти буквально. Саме тому у наш час удостоїтися Хреста Вікторії практично неможливо. Англійці продовжують брати участь у збройних конфліктах у різних куточках світу, але вже давно не ходять у рукопашну. Тож після Другої світової відбулося лише 14 нагороджень – чотири за війну у Кореї, одне в ході індонезійсько-малайзійського конфлікту, чотири австралійці були нагороджені під час війни у В'єтнамі, два військовослужбовці відзначилися під час Фолклендської війни, і, нарешті, у XXI столітті Хреста Вікторії удостоївся один учасник війни у Іраку і двоє бійців британського контингенту в Афганістані.

Виглядає Хрест Вікторії досить скромно, але так і було задумано, адже істинна мужність не потребує додаткових прикрас. До речі, коли його було затверджено, в британському офіцерському середовищі було багато невдоволених. Тамтешнє класове розмежування і нині є притчею во язицех, а у

дев'ятнадцятому столітті між солдатом і його командиром існувала справжня соціальна прірва, тож вручення їм, і іншим однієї нагороди багато кому здавалося нонсенсом. Утім, із королевою не посперечаєшся, тож підданим довелося із новою відзнакою змиритися.

А ось матеріал, з якого вона відливалася, англійці із притаманним цій нації специфічним почуттям гумору, сприйняли на ура. Річ у тім, що Хрест Вікторії було засновано в роки Кримської війни 1853–1856 рр. за панування на Близькому Сході і Балканах, яку Російська Імперія, як відомо, програла коаліції, що складалася з Великобританії, Франції, Османської Імперії та Сардинського Королівства. Тож нагороду було вирішено виготовляти із... переплавлених частин російських гармат, захоплених у Севастополі. Так повеліла сама Вікторія, відхиливши пропозиції відливати відзнаку з дорогіших металів або, принаймні, з міді. До речі, із частин трофейних гармат (уже не російських, а китайських, захоплених в ході Іхетуанського повстання у 1899–1901 рр.) вона відливається і в наші дні.

Подвиги, за які вручався кожний екземпляр, старанно занотовані, а імена героїв загальновідомі. Тож можна сказати, що за усіма цими нагородами стоїть своя історія і своє ім'я. Проте нас наразі цікавить лише одна нагорода, яка була здобута (і у цьому читається неабияка символічність) 24 серпня 1917 року. Ім'я нагородженого – капрал 47-го Британської Колумбії батальйона Канадських експедиційних сил Пилип Коновал, і це єдиний українець, що удостоївся Хреста Вікторії.

Доля цього героя і схожа, і не схожа на долі десятків тисяч українських емігрантів. Усього було вдалося в житті уродженця села Кутківці Каменець-Подільського повіту Російської Імперії – в молодості зазнав він утрат і поневірянь, зате у зрілі роки з'явилися омріяний душевний спокій, визнання, підтримка та шана громади.

Народився герой у 1888 році. Його дитинство пройшло на сімейному хуторі біля річки Збруч поблизу Австро-Угорського кордону. Зовсім юним Пилип одружився із односельчанкою Анною. Скоро народилася дочка Марія, однак через важкі часи на мануфактурі родина ледве зводила кінці з кінцями. Отже, коли 20-річному Коновалу прийшла пора йти до війська, він охоче зголосився служити – солдатське жалувannya допомагало сьак-так прогодувати родину. виявилось, що він має певний хист до військової справи – незабаром юнак уже сам навчав новобранців багнетною бою. У Російській армії Пилип Коновал пробув п'ять років, службу завершував у Сибіру, де якийсь час ще працював на лісозаготівлі. А на початку 1913 року записався до канадської компанії, що вербувала робітників на об'єкти лісової промисловості в провінції Британська Колумбія. Таким чином, коли багато земляків Пилипа шукали долі на чужині, перетинаючи Атлантику, він опинився в Канаді іншим шляхом, сівши на пароплав у Владивостоці.

Проте за океаном молодиківі прийшлося несолодко – стабільну роботу він так і не знайшов, переїзд дружини і доньки відкладався на невизначений час. Коли почалася Перша світова війна, у яку Канада була втягнута як домініон Англії, рекрут Коновал добровільно одягнув новий однострій. Війна війною, а все ж служба гарантувала хоч якийсь сталий дохід. Слід зазначити, що попри уже на той час значну кількість у Канаді українських емігрантів, у війську їх майже не було. Негідна сторінка минулого країни, яка нині вважається однією із найбільш толерантних у світі, але історію не перепишеш: у період з 1914 по 1920 рр. тисячі українців разом із родинами було переміщено у 24 концетраційні табори. Цих людей уряд вважав потенційними посібниками ворога тільки через те, що вони були вихідцями із тієї частини

Стела на честь героя у його рідному селі Кутківці.

Західної України, які перебували під владою Австро-Угорської Імперії...

Пилипа же, як колишнього російського підданого, себто емігранта із союзнаї держави, без затримок прийняли на службу. Після десятимісячного навчання на військових базах у Оттаві та Квебеку, у серпні 1916 року, його батальйон було перекинуто спочатку в Англію, а потім у Францію. До середини жовтня 4-та дивізія Канадських експедиційних сил, до складу якого входив підрозділ, перебувала у резерві, а потім була направлена на театр бойових дій. І хоча на фронті до весни панувало певне затишшя, холодну пору року у Франції канадці все одно пережили важко. Через несприятливі погодні умови, погане харчування та антисанітарію особовий склад повсякчас страждав від інфекційних захворювань. Проте і в такій обстановці наш герой зміг проявити свої командирські здібності, тож його було підвищено до капрала. Коли наступ нарешті розпочався, Пилип Коновал відмінно показав себе у боях на пагорбі Вімі, у яких, до речі Хрест Вікторії здобули четверо його однополчан.

Однак зоряна година капрала Коновала була іще попереду. Битва за висоту 70, що неподалік французького міста Ланс, тривала 10 днів, з 15 по 25 серпня 1917 року. Була вона жорстокою і досить масштабною – воїнам Канадських експедиційних сил протистояли солдати п'яти дивізій 6-ї німецької армії. Ворог застосовував авіацію, важку артилерію, травив супротивника іпритом, але північно-американці вперто продовжували наступ. Шестеро канадських військових за цю битву удостоїлися Хреста Вікторії, серед них і відважний подолянин. Коли його батальйон виявився оточеним ворогом і кілька днів героїчно тримав оборону, капрал Коновал без наказу кинувся в атаку і фактично сам розпочав прорив оточення. Згадуючи свій подвиг пізніше, Пилип Коновал не пояснював його своєю винятковою хоробрістю або бажанням прославитись. Старий солдат чесно зізнавався: багатоденні бої виснажили його настільки, що він був впевнений, що йому нічого втрачати. «Я мав так задосить стояння в траншеях по пояс у воді, що я сказав до себе: до печка це все; і розпочав свою війну з німецькою армією. Мій капітан намагався мене застрелити, бо він вирішив що я став дезертиром...», – розповідав він в інтерв'ю канадським журналістам.

Вжив Пилип лише дивом. Він дістав контузію і постраждав від газу, але після надання першої допомоги у польовому госпіталі та доліковування у різних медичних закладах Великобританії, потроху

оправився від ран. Мужнього капрала було одразу ж підвищено у званні та подано до нагородження Хрестом Вікторії, і 15 жовтня 1917 року відзнаку тепер уже сержанту Коновалу урочисто вручив король Георг V. «Ваш

Сержант Пилип Коновал, портрет роботи Артура Емброза Макевоя 1918 р.

подвиг є одним з найсмівлівішим та героїчнішим в нашій армії. В честь цього прийміть мою подяку», – зазначив монарх.

Так простий хлопець з українського села став героєм усієї Британської Імперії. Ось як описувала подвиг Пилипа Коновала столична «The London Gazette»: «...Перед його відділенням стояло складне завдання щодо зачистки бліндажів та кулеметних позицій... В одному з бліндажів він особисто заколов в рукопашному бою трьох ворогів та один атакував ще сімох у воронці, знищивши їх усіх. Під час наступу кулемет на правому фланзі стримував просування відділення, завдаючи йому значних втрат. Капрал Коновал кинувся вперед, увірвався в дот, знищив облаштовану там позицію та забрав кулемет із собою. Наступного дня він самостійно атакував інше кулеметне гніздо, знищив обслугу із трьох чоловік та підірвав дот разом із кулеметом. Цей військовослужбовець один ліквідував щонайменше шістнадцять ворогів, та доблесно бився протягом двох днів наступу, поки не дістав тяжке поранення».

Воювати Пилипу Коновалу більше не судилося. Після виписки зі шпиталю його було призначено помічником офіцера зі зв'язків із російським посольством у Лондоні – до речі, дізнавшись про героїзм свого колишнього співвітчизника, росіяни нагородили його Георгіївським хрестом IV ступеня. Після того, як у Росії відбулася Жовтнева революція і розпочалася Громадянська війна, чимало іноземців билися на боці Добровольчої армії. Вирушив на свою стару батьківщину і сержант Коновал. Його однодумці об'єдналися у добровільну дружину, яку назвали Ка-

надські сибірські експедиційні сили. Проте безпосередньої участі у бойових діях вони практично не брали – завдання підрозділу Пилипа Коновала, наприклад, полягало в охороні Транссибірської магістралі.

Після поразки Білої армії канадці спробували повернутися додому. Влітку 1919 року Пилип Коновал був із почестями звільнений із армії. Проте пережите на війні далося взнаки. У ветерана почалися психічні розлади, і через кілька місяців, розбороняючи бійку між двома своїми знайомими, Коновал утратив самоконтроль і ударив одного із них ножем. Чоловік помер, а героя війни спочатку посадили у в'язницю, а потім відправили на примусове лікування до психікарні. Лише через сім років його визнали безпечним для суспільства і випустили на волю. Утім, за цей час про кавалера Хреста Вікторії усі забули. Жодної професії, крім військової, він так і не засвоїв, а на п'ятому десятку робити це уже було пізно. До того ж, країна переживала Велику депресію, тож знайти пристойний заробіток навіть кваліфікованому працівникові було б важко. Виручили бойові побратими. Поперше, вони поклопотали про повернення герою всіх регалій, а по-друге, допомогли із працевлаштуванням. Пилип став сторожем-прибиральником у будівлі нижньої палати Парламенту, але він радів і такій роботі. Його доля змінилася, коли його випадково помітив прем'єр-міністр Канади Уільям МакКензі Кінг. Політик був дуже здивований, що людина із орденською планкою Хреста Вікторії працює простим прибиральником і запропонував українцю місце сторожа-конс'єржа при його кабінеті. На цій посаді Пилип Коновал пропрацював до самої пенсії.

У 1956 році його запросили на королівський прийом з нагоди 100-річчя заснування Хреста Вікторії, де мали бути всі живі його кавалери, та у героя не було грошей навіть на пристойний костюм. Виручили однополчани та українська громада, які швидко зібрали суму, якої вистачило на все необхідне. Помер Пилип Коновал у 1959 році у 71-річному віці. Його Хрест Вікторії нині зберігається у Канадському воєнному музеї в Оттаві, шість меморіальних дошок, у тому числі, і в його рідному селі Кутківці, увічнюють пам'ять про героя. 360-те відділення Королівського канадського легіону в Торонто носить його ім'я, а двоє найкращих кадетів-українців Королівського військового коледжу Канади щороку отримують стипендію імені Коновала...

У Канаді Пилип одружився вдруге. На жаль, йому так і не довелося побачити свою першу родину – дружина загинула, а доньку забрали в дитбудинок. Її доля так і залишилась для батька невідомою. Утім, Марія вжила, вийшла заміж, народила дітей. І нині в Україні живуть нащадки єдиного українця – кавалера найвищої воєнної нагороди Великобританії.

**Підготувала підполковник
Валерія АГБАЛОВА**

ДОБРІ ЛЮДИ НЕ ДАЛИ ПРОПАСТИ

Нещодавно у випуску новин одного з телеканалів показали сюжет про родину Дерунців, яка проживала у прифронтовій смузі під Дебальцевим. Сім'я і хотіла б виїхати туди, де спокійніше, але не мала ані транспорту, ані грошей, ані родичів, які б їх прийняли...

Чотирьох дітей, найстаршою серед яких є школярка-молодшекласниця Софійка, а найменшою – 2-річна Маргарита, бабуся Тетяна виховує одна. Тато дітей помер, мама кинула родину. Жінці неодноразово пропонували віддати малих у дитбудинок, особливо нині, коли навіть нагодувати їх досита – велика проблема. Але вона навідріз відмовлялася: «Куди вони, туди і я!». Хоча у місцевості, де, за словами самої Тетяни, «кожен день криють мінами з мінометів та гравів» кожний прожитий

день здавався їм майже дивом. Рідну оселю розбомбили так, що вона виявилася непридатною для проживання, тож довелося знайти притулок у знайомих. З голоду пропасти не давали тільки волонтери та українські солдати. А скільки разів бабуся ховала малих у погребі, накриваючи їх під час бомбардувань своїм тілом!

На щастя, програму побачили небайдужі до чужого горя люди, представники фонду «Мир і

порядок» та «Help army». Вони взялися допомогти бабусі та її онукам переїхати до безпечного району, на Полтавщину.

Охороняти дітлахів під час переїзду визвалися бійці одного з підрозділів Східного територіального управління Національної гвардії України. Гвардійці допомогли переселенцям зібратися та супроводили їх до нової домівки. Невеличка колона на чолі із грізним броневотомобілем КраЗ «Спартан» успішно прибула до місця призначення, а завдяки таким надійним вартовим діточки почували себе у безпеці під час усього тривалого шляху.

Підполковник Дмитро ОБРАЗЦОВ,
фото Всеволода КОЖЕМЯКИ

ДІТИ СЛОВ'ЯНСЬКА ДЯКУЮТЬ ГВАРДІЙЦЯМ ЗА МИР

Три місяці окупації не минули для Слов'янська безболісно. Проте після того як сили АТО на початку липня звільнили місто від сепаратистів, воно потроху почало оговтуватися від наслідків господарювання непроханих гостей. Вагомий внесок у налагодження мирного життя вносять бійці Національної гвардії України. Уже сама їх присутність у Слов'янську дарує його мешканцям спокій і впевненість у мирному завтра.

Поки що штатної військової частини у Слов'янську немає. Проте на його вулицях нерідко можна зустріти військовослужбовців Східного оперативного територіального об'єднання НГУ в секторі «С» зони проведення АТО, які не лише охороняють порядок, але й беруть активну участь у громадському житті міста.

Отже, тільки у листопаді гвардійці взяли участь у трьох тематичних заходах, які відбулися в навчальних закладах Слов'янська. 20 листопада їх запросили на вечір «Країна моя – Україна», підготовлений учнями професійного ліцею залізничного транспорту в рамках

проведення тижня української мови. 21 листопада військові правоохоронці відзначали День гідності та свободи разом із студентами Донбаського педагогічного університета, а з вихованцями Слов'янського педагогічного ліцею вшанували пам'ять жертв голодоморів.

Напередодні святкування Дня Збройних Сил України гвардійці вже самі приймали гостей – до базового табору Національної гвардії у Слов'янську завітали з концертною програмою творчі дитячі колективи міста та професійні артисти.

Захід відвідав і секретар Слов'янської міської ради Олег Зонтов, який, до речі, сам нещодавно був добровольцем Нацгвардії. Він подякував бійцям за звільнене місто і за їхню щоденну ратну працю.

– Добро має бути з кулаками і нехай допомагає Вам Бог! – побажав хлопцям виконавчав обов'язків міського голови.

І хоч День Збройних Сил не гвардійське свято, кожен, хто був присутній в залі, відчув себе винуватцем торжества і по-справжньому потрібним народу України.

Підполковник Дмитро ОБРАЗЦОВ,
фото автора

ВСЕПЕРЕМАГАЮЧА СИЛА КОХАННЯ

Є на світі сила, яка здатна протистояти найстрашнішим лихоліттям. Ця непереможна сила називається коханням. І жодна війна, якою б вона була кровопролитною, не зможе здолати це прекрасне життєдайне почуття. Гарячі серця завжди будуть битися в унісон всім смертям назло, і люди, навіть під час бойових дій, закохуватимуться і одружуватимуться.

...Наприкінці листопада особовий склад Римникського полку Національної гвардії України повернувся до рідного Львова. Майже два місяця гвардійці несли бойову службу в зоні проведення антитерористичної операції. Ледве автоколона перетнула ворота військової військового містечка, як плац частини наповнився оплесками та вигуками «Герой!»). Так воїнів вітали рідні, близькі, представники місцевої влади, волонтери та просто небайдужі львів'яни, які попри пізній час завітали в полк, аби зустріти захисників Батьківщини.

– Сьогодні я радий бачити вас живими і здоровими, – звертаючись до присутніх, сказав командир частини полковник Валерій Смолов. – Вітаю всіх, хто сьогодні стоїть в строю та тих, хто зустрічає вас. Не буде помилкою, якщо я називатиму вас своєю родиною. За цей короткий час ми поріднилися, захищаючи нашу державу та прикриваючи один одному спину. Я пишаюсь вами та вашими батьками за те, що виховали вас, а також нашу військовою родиною...

Того вечора на військовому плацу слово «родина» знайшло своє буквальне втілення для двох людей. Старший солдат за контрактом Олексій Ніколов освідчився своїй дівчині Марті. Відбулося це прекрасне дійство в романтичній атмосфері. Переодягнені в ангелів діти з місцевої танцювальної школи підвели закоханих одне до одного. Перед бойовими побратимами та гостями Олексій запропонував нареченій стати його дружиною. І отримавши таке очікуване «так», щасливий боєць одягнув каблучку не менш щасливій нареченій. В цей хвилюючий момент, в знак поєднання молодих, у нічну височінь львівського неба злетіли десятки повітряних кульок в формі серця, які випустили діти-анголи. Аплодисменти, вигуки: «Гірко!», звуки пісні «Для тебе» гурту «Океан Ельзи», яка розносилася з гучномовців, – здавалося, що всього цього Олексій з Мартою просто не помічають. Вони стояли і просто цілувалися. А коли хтось з журналістів, які з усіх боків обступили пару, запитав у Марти, що вона зараз почуває, дівчина спромоглася відповісти лише одне: «Я на сьомому небі від щастя, мій коханий повернувся додому!».

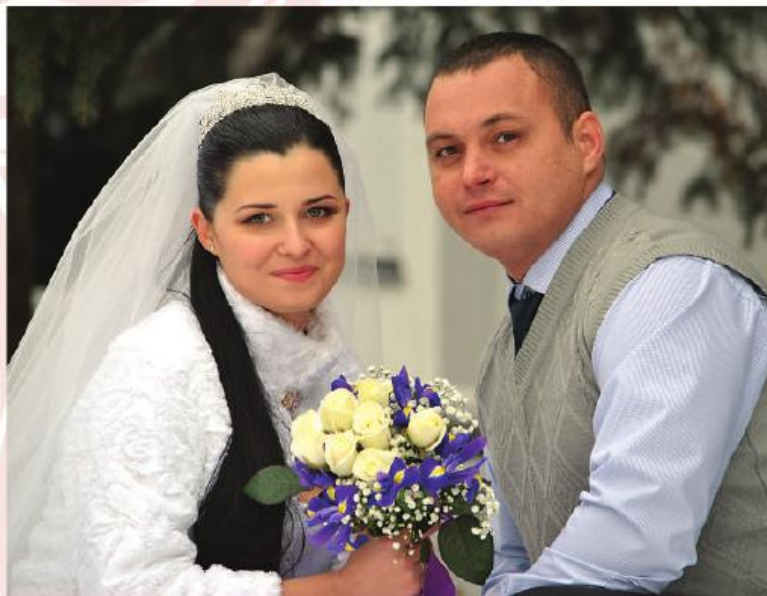
...Суботнім ранком мешканці Слов'янська, які поспішали у своїх справах, спостерігали картину, яка мимоволі викликала на їхніх обличчях радісні посмішки. На ганку місцевого ЗАГСу, в оточенні групи людей, стояла пара наречених. Така реакція жителів міста, яке кілька місяців потерпало від «господарювання» бойовиків та постійних обстрілів, не може видатися дивною. Адже зародження нової сім'ї, це чергове красномовне свідчення того, що в Слов'янську життя налагоджується. Проте, що для міста одруження стало рідкісним явищем вказував і той факт, що молодятам довелося нагадувати телефонним дзвінком працівникам ЗАГСу, що на них вже зачекалися.

Але лишня година очікування не змогла засмутити наречених – офіцера Національної гвардії України старшого лейтенанта Яна Карпенка та його коханої Анни, солдата за контрактом НГУ. Разом військове подружжя пережило чимало тяжких днів. Блокування військового містечка та вогневий штурм бойовиками донецької частини, де Ян служив командиром роти, а Анна телефоністом вузла зв'язку. Потім були довгі і непрості переїзди, пов'язані з передислокацією батальйону. Спочатку до Харкова, а згодом до Слов'янська. Але все лихе і недобре їм допомагало пережити кохання та усвідомлення того, що вони залишаються разом!

Після офіційної церемонії розписування, молода пара за традицією відвідала пам'ятні місця – Меморіал слави загиблим у Великій Вітчизняній війні та Свято-Успенську Святогірську Лавру. Не забули молодята вшанувати і загиблих гвардійців, поклавши квіти до Пам'ятного хреста, який нещодавно встановили на околиці Слов'янська.

Весілля зіграли невеличке. Приїхали лише близькі люди – батьки, найближчі родичі та товариші по службі. Яскраві тости, танці, співи, веселі конкурси – все як і має бути на такому святі, святі, що дає право кожному сподіватися на мирне та щасливе життя.

**Підполковник Дмитро ОБРАЗЦОВ,
майор Олег ТИХОВ, фото авторів**

Ветерани Великої Вітчизняної нерідко згадують, що на фронті листи з «великої землі» цінилися на вагу золота. Це зрозуміло, адже жодного іншого способу зв'язку із рідними 70 років тому просто не існувало. Проте і в епоху Інтернету та мобільних телефонів найкращим подарунком для солдатів, які несуть службу в зоні АТО, залишається папірець з кількома написаними від руки рядками чи неумілий, але такий щирий дитячий малюнок. Деякі військовослужбовці навіть носять їх у службових посвідченнях або під бронезжилетами! Хтозна, може не «броня», а саме ці маленькі талісмани бережуть їх від куль та осколків?

Коли юні відпочивальники одного з дитячих таборів писали послання солдатам, 11-річна Анастасія Мусієнко точно знала ім'я свого адресата. Тато Насті, Володимир Григорович, командир столичного з'єднання оперативного призначення Національної гвардії України, якраз перебував у бойовому відрядженні.

Проте набагато частіше діти пишуть у зону АТО, щоби висловити свою підтримку усім, хто бореться за територіальну цілісність України. «Мене звали Таня. Я навчаюся в 1-Б класі. Я вірю в те, що ви зумієте перемогти ворога і захистити нашу Вітчизну. Ви мужні і сильні солдати. Я щовечора молюся за ваше швидке, щасливе повернення. Слава Україні!» – написала маленька львів'янка.

Хіба можуть такі прості, але сердечні слова не вселяти в усіх нас впевненість, що все обов'язково буде добре? Нікому не вдається поневолити наш народ, допоки 7-річна Тетянка і тисячі її ровесників молитимуться за незнайомих воїнів, які здатні віддати життя, аби ці дітки зростали у вільній та незалежній країні...

Малюнки доходять до солдатів різними способами. Буває, що волонтери привозять їх просто на блокпости, а буває, що люди приносять їх до військових частин у своєму місті, а звідти військові переправляють ці послання своїм бойовим побратимам. Наскільки важливою є така підтримка для військовослужбовців, розповідає старший офіцер психологічної служби управління по роботі з особовим складом Головного управління НГУ підполковник Сергій Чижевський:

– Я неодноразово був свідком того, як бійці, отримавши посилку, у першу чергу шукають у ній саме дитячі послання. У них стільки тепла і доброти, що поліпшується навіть найприший настрій. Ці малюнки військовослужбовці зберігають із особистими речами, прикрашають ними місця несення служби та відпочинку. В штабі об'єднаного угруповання НГУ сектору «М» висять дитячі доробки – і на стінах, і на сходах і навіть біля мапи району бойових дій! Якщо, роздивляючись їх, людина зайвий раз посміхнеться, згадає про свій дім та родину, відповість собі на питання, кого вона тут захищає, на душі в неї стане набагато легше.

А ще в ході бойових дій військовослужбовці звикають жити у постійній небезпеці й нерідко перестають себе берести. Дитячі малюнки змушують дорослих озброєних чоловіків підсвідомо згадати, що вони теж колись були маленькими і захищеними, й утриматися від невиправданого ризику. Тож від імені всіх воїнів дякую вихователям дитсадочків, учителям, батькам, і, звичайно, нашим маленьким громадянам за ці вісточки. Ви робите дуже потрібну і добру справу!

